

ŽELEZAR

JESENICE, 28. januarja 1967 Poštnina plačana v gotovini
LETO IX Številka 4

Značilnosti in smernice družbenega plana za leto 1967

(nadaljevanje)

Po predhodni obravnavi količinskega dela in nalog, ki so neposredne obveznosti kolektiva v l. 1967, prehajamo na ovrednotenje plana. Pri tem gre za prikaz raznih vrst stroškov, ki nastajajo v celotnem ciklusu proizvodnje — nadalje za druge obremenitve, ki so sestavni del poslovnih stroškov in končno za dohodek, ki se deli na sklad osebnih dohodkov in prosta sredstva skladov, ki naj omogočajo podjetju poslovanje v naslednjem obračunskem obdobju. Pri postavljanju osnov materialnih in ostalih poslovnih stroškov velja načelo, da se upošteva rezultat predhodnega leta s tem, da se določi osnovne normative potrošnje, ki upoštevajo pogoje in stanje za tekoče obdobje.

CELOTNI DOHODEK IN NJEGOVA STRUKTURA

Predlog plana predvideva 79.400 milj. S din celotnega dohodka, 69.268 milj. S din eksterne prodaje v kateri so že upoštevane tečajne razlike in stroški izvoza ter 13.184 milj. S din dohodka. Stopnja dohodka v odnosu na celokupni dohodek znaša 16,6% — v odnosu na eksterno realizacijo pa 19%. Najbolj važna je stopnja dohodka, to je izkupiček, ki nastaja s pro-

dajo naših proizvodov. Lahko torej ugotovimo, da je ta stopnja izredno nizka in ne daje jamstva za primerne osebne dohodke in sklade. Gre v nadaljnji obravnavi za osnovno vprašanje kako dohodkovno stopnjo izboljšati? V strukturi celotnega dohodka so glavna postavka materialni stroški, ki so udeleženi v odnosu na celotni dohodek s 73%, delež stroškov osnovnih surovin in materiala znaša 62%, vsi poslovni stroški v breme celotnega dohodka pa 84%. Navedena struktura je skrajno neugodna in je naloga, da se najbolj osredotočimo na materialne in ostale poslovne stroške. Kot ena osnovnih pozicij je strošek vložka v vseh fazah proizvodnje. Znižanje materialnih stroškov samo za 1% pomeni za podjetje prihranek 481 milj. S din, kar lahko uspemo z izboljšanjem izplena, z manjšo spec. porabo vseh vrst goriv in z boljšim koriščenjem vsega potrošnega materiala. Glavni element pri tem so izpleni. Tendence, ki so v nekaterih obratih, da se normativi izplenov določijo čim nižje so vse prej kot pozitivne in nimajo ničesar skupnega s smernicami dobrega gospodarjenja. Glede izplenov leži osrednji

(nadaljevanje na 2. strani)

Prvi trakovi iz valjarne Bela

V valjarni trakov na Belškem polju že od 8. decembra dalje preizkušajo naprave. O toplem preizkušanju naprav smo pisali že v našem časopisu. Kljub temu, da so naprave v valjarni trakov bolj zahtevne kot na blumingu, pa toplo preizkušanje poteka uspešno in po predvidenem načrtu.

V soboto dopoldne okrog 10. ure so na kamion in prikolico naložili prvih pet kolobarjev trakov, ki so jih med preizkušanjem naprav izvaljali. To je torej prvi uspeh, ki so ga dosegli med

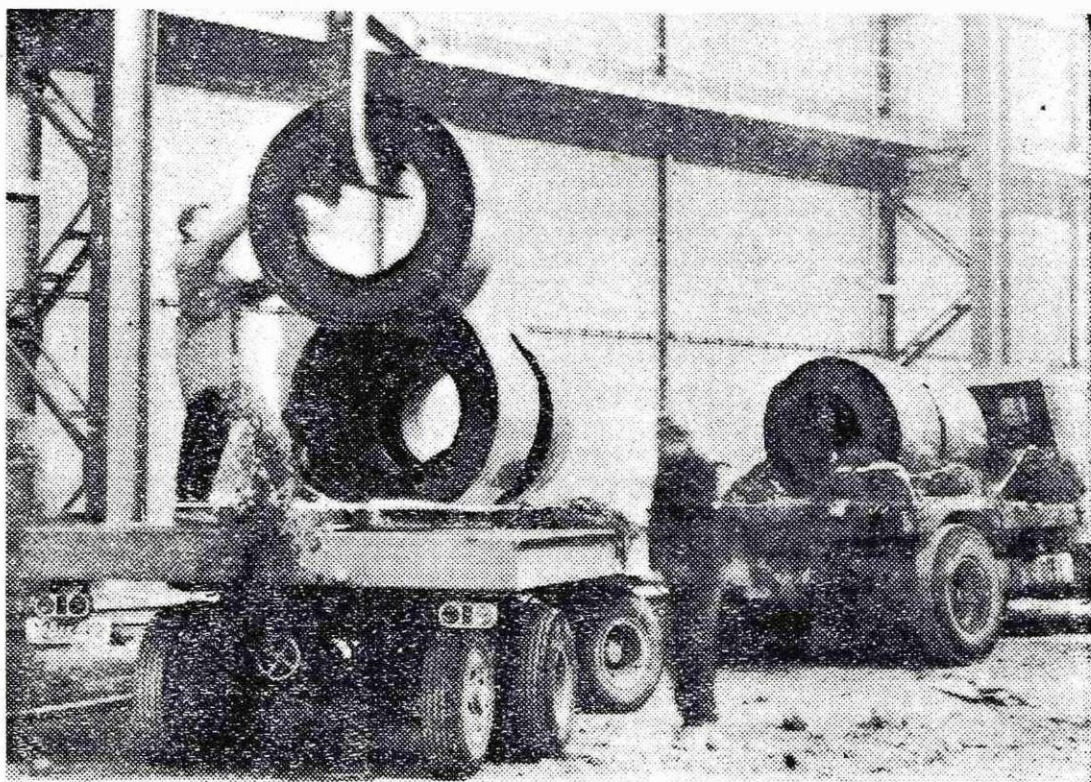
preizkušanjem naprav. Če bodo dela potekala tako kot sedaj in če bodo naši sodelavci, ki so zaposleni pri preizkušanju naprav, s tolikšnim trudom in prizadevnostjo nadaljevali, potem lahko predvidevamo, da bo za našo železarno tako pomembna valjarna trakov kmalu stekla.

Ob izhodu iz valjarne trakov oziroma iz velike hale so naložili kamion in prikolico s trakovi, jih ustrezno zavarovali, da med prevozom ne bi prišlo do morebitne nesreče, nato pa so jih okrasili. Trakove so prepeljali v Hrenovico. V hladni

valjarni jih bodo izvaljali na dimenzije, ki so skladne z naročilom kupcev.

Preteklo soboto smo si prvič tudi lahko ogledali preizkušanje naprav v valjarni trakov. O preizkušanju naprav, ki bo potekalo tudi v prihodnjih dneh in o tem, kdaj bo valjarna trakov na Belškem polju začela poizkusno obratovati, bomo v Železaru še poročali.

Kolektivu valjarne trakov za doseženi uspeh med preizkušanjem naprav čestitamo in želimo, da bi na Jesenice prepeljali še veliko izvaljanih kolobarjev trakov. — or

Prve kolobarje izvaljanih trakov nakladajo na kamion in prikolico...

24. seja upravnega odbora

24. seja upravnega odbora železarne je bila v sredo, 18. januarja. Na tej seji so pregledali, kako so izpolnjeni

sklepi prejšnje seje in reševali tekoča vprašanja in prošnje. Med tekočimi vprašanji, ki so jih na tej seji reševali, želimo seznaniti naše bralce z naslednjimi:

1. Delavcem, ki se vozijo na delo iz oddaljenih vasi bohinjske doline in za prihod na železniško postajo uporabljajo avtobus, so odobrili, da železarna krije stroške avtobusne vožnje karte, ker ti delavci že itak plačujejo maksimalni lastni delež za prevoz na delo in z dela v znesku 50.— N din na mesec.

2. Zaradi boljšega sodelovanja na področju raziskovalnega dela z ostalimi slovenskimi železarnami, so na tej seji odobrili, da sedanja »Tehnična priloga« našega tednika »Železar« postane glasilo vseh treh slovenskih železarn. Za ta namen bodo povečali naklado, stroške tiskanja pa sorazmerno razdelili med vse tri železarne.

3. Biroju za organizacijo dela so naročili, da reši vprašanje vratarja na mostu v Borovljah. Predlagali so, da bi čuvaj, ki je sedaj imel me-

sto pri rudi, ob menjavi izmene opravljal dolžnost vratarja na mostu v Borovljah, ali pa da se to čuvajsko mesto za stalno premesti na most v Borovljah z nalogo, da občasno nadzira relacijo čez most do skladišča rude.

4. Na predlog redakcijskega odbora »Železarka« so odobrili povečanje honorarjev za dopisovanje v tednik in za slikovne ter za ostale prispevke.

Določeni so naslednji honorarji:

— za članke I. kategorije 20 S din za objavljeno vrstico,

— za članke II. kategorije 25 S din za objavljeno vrstico,

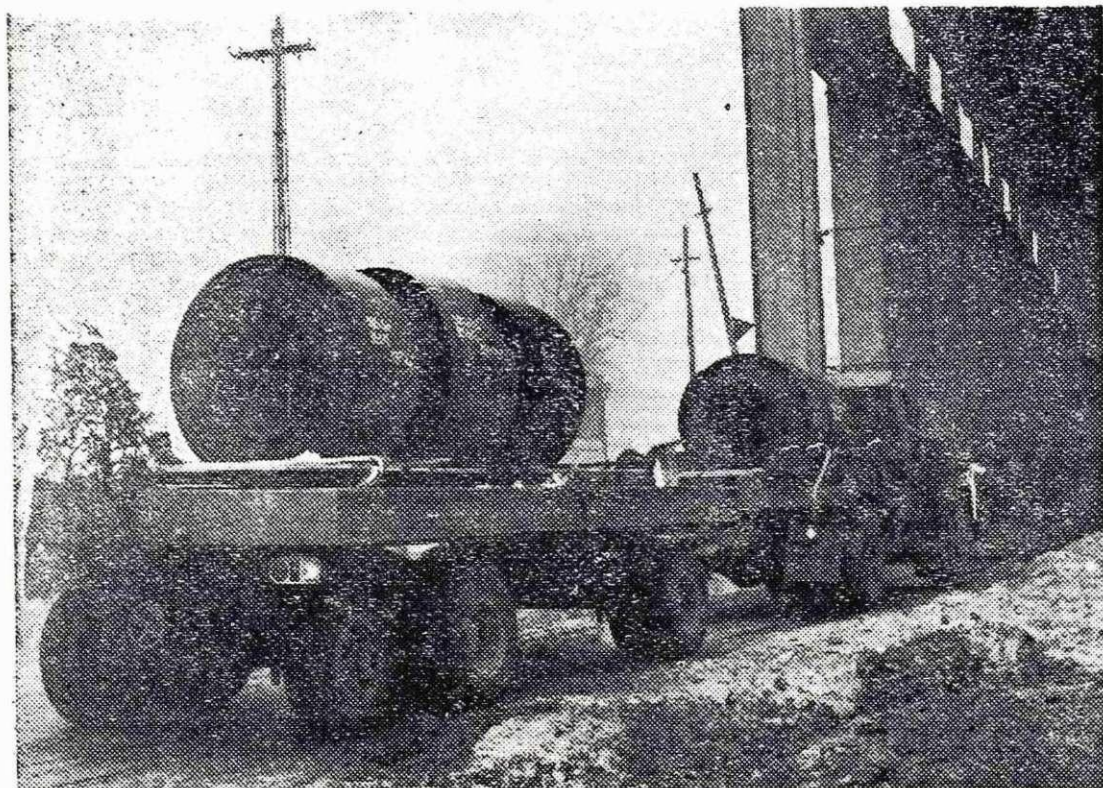
— za članke III. kategorije 30 S din za objavljeno vrstico,

— za prispevane fotografije: običajne 500 S din, celostranske 2.000 S din,

— za šaljive prispevke in karikature po oceni od 300 do 2.000 S din,

— urednikom rubrik po 2.000 S din za izdano številko.

M. P.

...zaščitene in okrašene kolobarje so prepeljali v Hrenovco

Kritika, morala, in družbena odgovornost

Tako zvezni, kot republiški plenum Zveze komunistov, sta ob koncu lanskega leta ugotovila številne deformacije na vseh področjih družbenega življenja. Morda gre bolj za podzavestne, kot zavestne slabosti, ki so posledica prejšnjih časov in ki so za sedanje razmere preživele. Vendar bomo morali z njimi bolj odločno obračunavati, ne predvsem z ljudmi, ampak predvsem s pojmovanji, stališči, s sklepi, navadami itd. V tem boju ni dovolj, da se orientiramo le na kritiko in odklanjanje preživelega. Orientirati se moramo predvsem na snovanje novih spoznanj, novih kvalitete in novih vrednot.

Ce se ob teh ugotovitvah obrnemo k sebi, to je v lasten delovni kolektiv, potem se ustavimo ob vprašanju, ali smo se že dovolj spoprijeli z raznimi deformacijami znotraj kolektiva in kako smo se spoprijeli? Od uvažanja družbene in gospodarske reforme dalje je bilo izrečenih mnogo konkretnih, še več pa načelnih besed za odpravo nekaterih slabosti in deformacij, ki so prisotne tudi v našem delovnem kolektivu. Prisotne tako na vrhu, kot spodaj, tako v samoupravnih organih, kot v poedincih. Ob vsem tem se nam vsiljuje vprašanje, kako to, da se delovni kolektiv s tako revolucionarno preteklostjo ni bolj smelo, bolj razsodno in učinkovito lotil vsega tistega, kar nas vleče nazaj in ovira hitrejši napredek železarne. Ali smo resnično, pravo kritiko, kot element boja proti raznim odstopanjem in nepravilnostim ovrgli?

Kritika mora imeti nepogrešljivo mesto v vsaki delovni skupnosti. Ne trdim, da ni bila prisotna, mislim prava konstruktivna kritika tudi v našem kolektivu. Vendar, če ni bilo večjih rezultatov kritike, se moramo vprašati:

— ali znamo sprejemati kritiko tudi sami tako kot se spodobi,

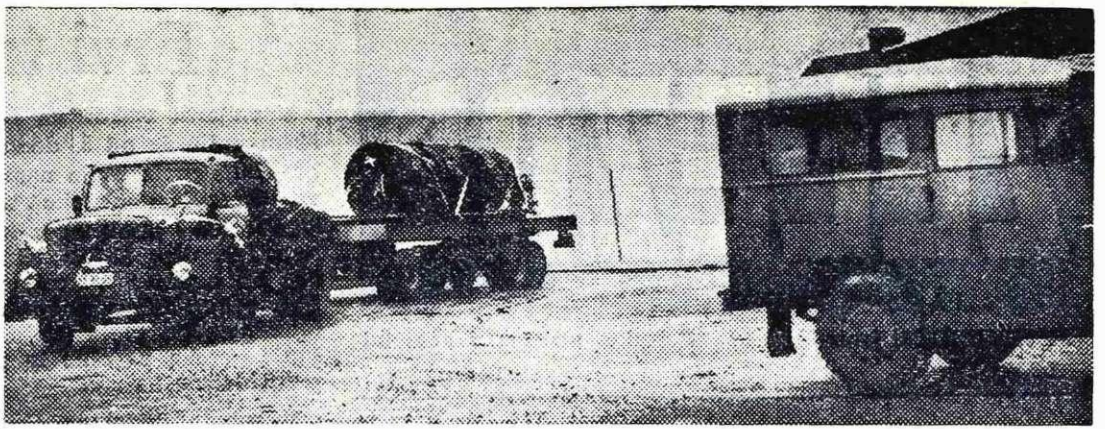
— ali je bila kritika vedno dovolj razsodna in pravična in

— ali smo pri kritiki in sprejemanju kritike izključili osebne interese oziroma bili dovolj brezosebni. Za kritiko, ki je nadvse častno opravilo, mora biti človek duhovno dorasel in pošten razen tega pa mora biti osebno zavzet in mora imeti sposobnost sprejemanja odgovornosti. Kajti kritika izhaja iz najbolj poštenih osnov in služi najbolj poštenim namenom.

Kako pa sprejemamo kritiko kot kritizirani? Nekdo je za kritiko povsem neobčutljiv in kaže znake splošne moralne brezčutnosti. Drug napade kritika in poišče tudi dlako v jajcu, da ga onesposobi. Tretji navidezno zametuje in prezira kritiko, vendar ga znotraj žre, s kritiko pa se zaradi nezrelosti ne spopade. Peti so za kritiko »imuni« in jo razglajajo za neumno, za moralni ali politični škandal (taki imajo običajno tudi močne »hrbtenice«). Šesti kritiko radi sprejemajo, samo zato, da se o njih govori, vendar se na vse kriplje prizadevajo, da kritiki nimajo prav. Sedmi pa celo kritiko hvaležno sprejemajo samo, da so mučeniki lastnega samoljubja. Osmi z vso ihto kritizirajo sodelavce, sosedne obrate, skratka vse druge, samo da ustvarjajo občutek, da je pri njih vse v redu. Vse navedene reakcije na kritiko kažejo na moralno nezrelost kritizirance, na njegov značaj, nazore in razpoloženje. Razumljivo, saj kritika ni mila, ni božanje, ampak je vedno bojevit spoprijem z našimi napakami. Ker je večkrat to tudi napad na naše samoljubje, se začnemo pred njo tudi braniti, ker sta vselej do neke mere prizadeta tudi naš ponos in naša čast. Zdrava, poštena in konstruktivna kritika lahko mnogo prispeva k večanju demokratične zavesti, obenem pa med nami obuja družbene odgovornosti.

Mnogokrat se ljudje, ki se branijo kritike, izgovarjajo na neizobraženost ali neizkušenost kritika. Čeprav mora biti kritik duhovno dorasel in pošten, ne pomeni to, da mora imeti kup diplom ali ne vem kakšno kano nično starost. Medtem ko za obrekovanje in opravljanje zadošča le nekaj spretnosti. V kritiki kot intelektualni dejavnosti se običajno pojavljata dve skrajnosti: malikovanje in dušenje kritike. Ti dve skrajnosti bomo odstranili le s kvalitetno kritiko, ki mora vnašati v naše delo tudi nova spoznanja, nove kvalitete in nove vrednote.

Vsaka konstruktivna, poštena kritika nam hoče pomagati. Zato zrel, razsoden, strpen, skratka inteligenten kritiziranec pogumno sprejema kritiko, ne sprašuje, kdo kritizira, ampak se poglobi v vsebino in če po treznem preudarku ugotovi, da je sprejemljiva, jo tudi brez prerekanja in ugovarjanja sprejme. Sicer pa tako kot kritika mora biti tudi odgovor kritizirance na neut-

Kolobarji na poti iz Bele v Hrenovco

Značilnosti in smernice družbenega plana za leto 1967

(Nadaljevanje s 1. strani)

problem v sami jeklarni, nič manj važne pa niso vse ostale faze tople in hladne predelave. Enako je potrebna čim večja skrb in pažnja pri porabi vsega vložnega materiala od VP preko jeklarne in ostalih obratov. Nadalje gre za čim večjo odgovornost pri nabavi materiala izven podjetja, tako glede kvalitete, cene in dinamike.

Visoko postavko predstavljajo v planu stroški remontov in popravil, pri čemer je jeklarna udeležena s prek 40 %. Dobra priprava in organiziranost dela lahko pripomore k znižanju teh stroškov. Po planu predvideni znesek za investicijsko vzdrževanje je določen na osnovi že sprejete stopnje na sedanjost vrednost osnovnih sredstev. Ker so ta sredstva namensko odredjena s ciljem, da se v tem letu dokončajo popravila in obnove na nedokončanih objektih iz leta 1966, se bomo morali strogo ravnati sprejetih programov.

Nikakor ni dopustno, da bi se izvajala dela, za katera sredstva niso predvidena odnosno odobrena. Sredstva amortizacije se bistveno povečajo, kar namf omogoča v večji meri razširjeno reprodukcijo. Povečanje se nanaša delno na novo kolavdirane objekte delno pa na revalorizacijo, kar je sedaj v obdelavi.

V strukturi imamo razen tega še niz poslovnih stroškov za katere naj velja pravilo, da se jih obdrži na nivoju preteklega leta, seveda v kolikor niso nekateri zakonsko odredjeni. Plan OD v višini 12,5 milijard S din je postavljen na osnovo doseženih v letu 1966 in skladno s povečano produktivnostjo v letu 1967.

Delitveno razmerje dohodka na OD in sklade znaša 95 : 5. Najmanjše povečanje planiranih stroškov nam lahko povzroči, da bi podjetje z dohodkom komaj krilo osebne dohodke.

(nadaljevanje prihodnjič)

Uspešni in prizadevni novatorji

Komisija DS za ocenjevanje tehničnih izboljšav je v preteklem letu priznala in izplačala 5.329.677 S dinarjev rent, nagrad in odškodnin avtorjem izboljševalnih predlogov.

Na prvi seji komisije DS za oceno tehničnih izboljšav v letošnjem letu je bilo v obravnavi deset izboljševalnih predlogov. Osem predlogov je bilo pozitivno ocenjenih, dva pa sta bila odklonjena, ker še nista izvedena. Avtorjem pozitivno ocenjenih predlogov je bilo to pot priznanih in izplačanih osem odškodnin v skupni višini 3.100 N dinar-

jev.

Predlog avtorjev Ludvika Čarnija in Jožeta Zidarja iz vzdrževalnih obratov Javornik predstavlja novost in izboljšavo na kolektorju za odbrizg kovarine v valjarni debele pločevine. Avtorja sta namestila posebni vzmetni amortizer, ki blaži močne mehanske udarce.

(Nadaljevanje na 3. strani)

meljeno kritiko kulturen, strpen in brezosebnosten. Tako kritik, kot kritiziranec morata biti dovolj bistroumna, morata imeti tisti čut, ki je potreben za ugotavljanje znanstvene resnice, lepote ali kakršnekoli moralne lastnosti ali vrednosti.

Zaradi vseh teh kvalitete tehtne in poštene kritike, mora ta postati osrednji živec tudi naše delovne skupnosti, saj nam kritika pomaga razvijati in poglobljati resnično socialistične odnose. Kritika naj bi nas le še bolj povezovala in spodbujala k čim boljši in čim intenzivnejši uresničitvi delovnih n-

—jova

Iz valjarne 2400

Delavski svet valjarne 2400 je imel 21. januarja 7. redno sejo. Najprej so pregledali izpolnjevanje sklepov, ki so bili sprejeti na sejah organov delavskega samoupravljanja, nato pa so razpravljali o izpolnjevanju nalog v letu 1966 ter o nalogah, ki čakajo kolektiv valjarne 2400 v letu 1967.

Obratovodja valjarne 2400 je najprej poročal o izpolnjevanju plana v lanskem letu in pripomnil, da je bil precej visoko postavljen in tudi ni bil dosežen. Pri vroče valjani pločevini so plan izpolnili z 82 %, pri gotovi robi z 81,2 %, pri bramah so dosegli izplen 70 %, pri slabih pa 77,5 %, tako da je bil skupni izplen dosežen v višini 73,5 %.

Podrobneje so razpravljali o nalogah za leto 1967. Plan za letošnje leto je precej realno postavljen, razen tega pa predvidevajo dvig kvalitete asortimenta glede na rekonstrukcijo peči, kjer predvidevajo tudi kurjenje z mazutom. Postopno naj bi prešli na 46-urni delovni teden, tako da bi bila vsaka dnina en ponedeljek v mesecu prosta, vsak četrti ponedeljek pa bi delali normalno. Med nalogami, ki jih še čakajo, je tudi prehod na 42-urni delovni teden. Obratovodja je člane DS obvestil, da je njihova priprava dela priključena k centralni pripravi dela.

Predsednik delavskega sveta tov. Lango je nato prebral sklep upravnega odbora o razporeditvi vodilnega kadra na osnovi razpisa, ki smo ga objavili v Železjarju. Člani delavskega sveta so o tej zadevi obširneje razpravljali, nato pa sprejeli sklep, da naj tov. Žvab ne bo v. d. delovodja, ampak delovodja v adjustaži, ker komisija pri njem ni ugotovila pomanjkljivosti, razen tega pa je že nekaj let na tem delovnem mestu.

Tov. Lango je opozoril na slab obisk sej delavskega sveta, ki so včasih komaj sklepčne. Udeležbo na sejah je treba izboljšati, člani delavskega sveta pa se morajo zavedati, da je problematika pereča in je pomen sej delavskega sveta toliko večji. Sledilo je še kratko poročilo disciplinsko-poravnalne in kadrovske komisije, nato pa so sprejeli ustrezne sklepe.

—or

Reorganizacija špedicije -- nujna potreba

Osnutek predloga za reorganizacijo špedicijske službe nas ni presenetil, saj v bistvu vsebuje iste predloge, kot smo jih navedli pred leti, ko smo uvideli, da sedanja struktura špedicije več ne odgovarja načinu in potrebam dela. Novost v novem osnutku je le, da se k špediciji priključi tudi tehtalce in obračunovalce stojnin.

Že takrat smo skušali najti nov način organizacije, ki bi bila jamstvo za boljše poslovanje špedicije. Reorganizacija se je sicer delno že izvedla, vendar ne do konca, kajti predlogi v železarni, pa če so še tako koristni, se pri nas rešujejo počasi ali pa se izvedejo samo delno. Ravno zato nas je ponovni predlog za reorganizacijo zelo razveselil, saj vemo, da špedicija ne more še nadalje ostati na taki ravni kot je sedaj, kajti to bi pomenilo, da organizacijsko nazadujemo. Reorganizacija pa ne sme biti sama sebi namen. Z reorganizacijo moramo ponovno postaviti način dela in zmanjšati poslovne stroške.

Zaradi tega bi k osnutku predloga za reorganizacijo špedicije rad dodal nekaj pripomb. Že v samem predlogu se vidi, da so dolžnosti in odgovornosti špedicije marsikomu tuje. Ali ne bi bilo pametno, upoštevati tudi mnenja in predloge delav-

cev špedicije, ki imajo velike izkušnje v špedicijskih poslih. Smatram, da bi bilo prav še pred reorganizacijo točno ločiti delokrog posameznih služb. Obstaja bojazen, da bi se lahko ponovile napake, ko smo pred leti brez upoštevanja predlogov odpremnikov ustanovili centralno odpremo blaga, ki pa smo jo morali kmalu nato zaradi neekonomičnosti zopet ukiniti.

Ali je res potrebno, da se pri reorganizaciji poslužujemo sistemov drugih podjetij (Zenica), ko pa vemo, da je tamkajšnja organizacija špedicije prilagojena njihovim razmeram. Mi moramo težiti za tem, da ustvarimo pogoje poslovanja špedicije za naše razmere, da pocenimo in izboljšamo delo.

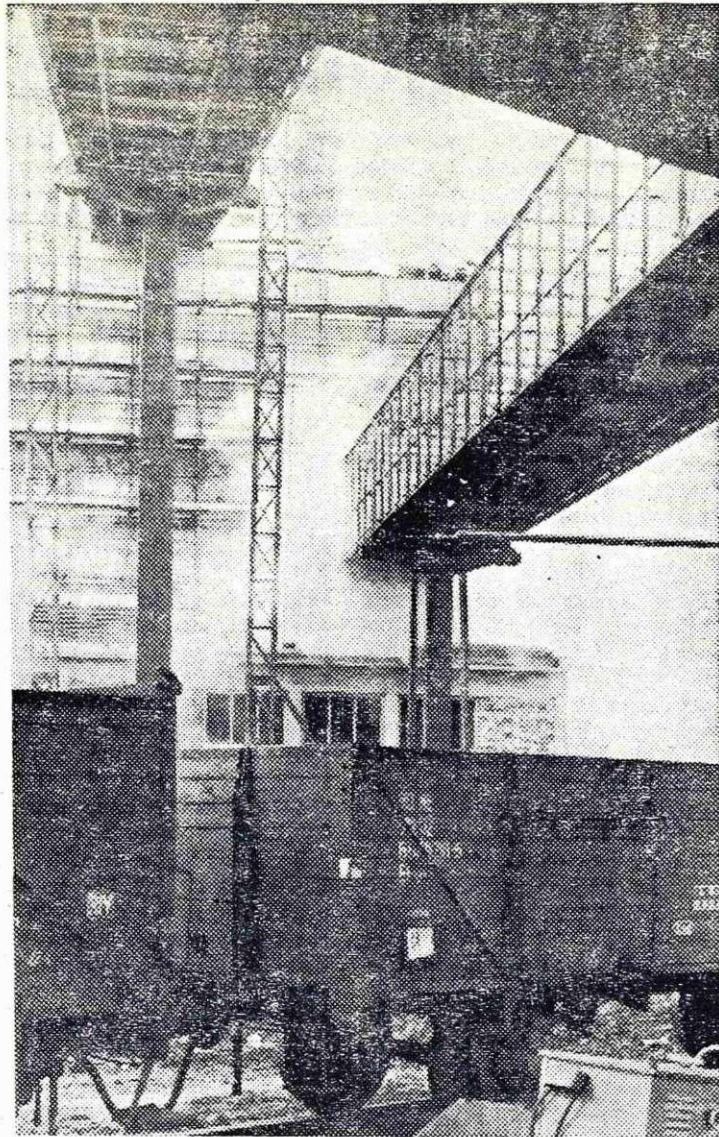
Vprašanje se lahko postavi tudi glede tehtalcev in obračunovalcev stojnin. Prav tu bodimo previdni in se posvetujmo z vodstvom prometa in transporta. Tudi tu

upoštevajmo njihove predloge in pripombe k osnutku reorganizacije. Tudi tu lahko postavimo vprašanje, če smo problematiko dolžnosti in odgovornosti posameznih služb pravilno razumeli in znali ločiti delo, ki ga opravljajo posamezne službe. Vemo, da je bila že ob združitvi prometa in transporta storjena napaka in da danes že stojimo pred dejstvom, da je treba prav tu postaviti spet nov sistem organizacije, s tem v zvezi pa rešiti tudi vprašanje tehtalcev in obračunovalcev stojnin. Ne zamenjajmo pristojnosti posameznih služb, ker prav v tem se lahko zgodi, da bomo prav kmalu morali spet misliti na novo reorganizacijo. To omenjam zaradi tega, da v novi organizaciji špedicije ne bo prišlo do nesporazumov v medsebojnem delu špedicije z ostalimi službami v železarni.

Prepričani smo lahko, da v mnogih članih kolektiva obstaja želja po boljšem načinu poslovanja. Zato naj se vsi koristni predlogi upoštevajo, kakor se upoštevajo predlogi novatorjev, ki so železarni prav s svojimi predlogi izboljšali delo in prihranili težke milijone.

To omenjam zaradi tega, ker sem k novemu osnutku že dal nekaj predlogov, ki se niso upoštevali. Reorganizacija se namerava izvesti točno po osnutku, ki pa v celoti ni sprejemljiv. Menim, da ne bi bilo pravilno reorganizirati špedicijsko službo brez upoštevanja pripomb delavcev špedicije.

Peter Gasar

Pod novimi transportnimi trakovi

FRANCIJA — Francoska državna družba »Gas de France« je sklenila z nizozemsko družbo »NAM« po-

godbo za dobavo zemeljskega plina iz nizozemskih nahajališč. Po tej pogodbi bo dobavljala nizozemska družba letno 5 milijard Nm³ tega goriva.

JAPONSKA — V novi japonski železarni v Fukuyami je pričel pred kratkim obratovati prvi plavž s koristnim volumnom 2000 m³. To je prva naprava, ki je pričela obratovati v tej železarni. Njena začetna proizvodna zmogljivost bo 1,5 milijona ton surovega jekla, proizvedenega v LD konvertorjih, medtem ko je končna predvidena v višini 7,5 do 10 milijonov ton.

NIZOZEMSKA — Kot prva železarna v državah evropske gospodarske skupnosti bo zgradila nizozemska železarna v Ijmuidenu lastno napravo za proizvodnjo peletov. Njena proizvodna zmogljivost bo 2,5 milijona peletov letno ter bo pričela obratovati v letu 1970.

NORVEŠKA — Norveška tovarna strojne opreme »Thuners Mek. Verksted« iz Osla je prejela naročilo za izdelavo dveh velikih drobilcev za železno rudo, ki jih bo dobavila neki železarni v Južnoafriški Uniji. Oba kroglična drobilca sta največja do zdaj izdelana v Evropi in bo vsak tehtal 560 ton. Njuna drobilna zmogljivost bo 260 ton rude na uro.

Uspešni in prizadevni novatorji

(Nadaljevanje iz 2. strani)

Delovodja elektro delavnice z Javornika Ciril Čop je v svojem predlogu utemeljil potrebo po vgraditvi posebnega električnega tipkala, ki blaži mehanske udarce pri prehodu ingotov z mize ena na mizo dve na težki progi. Že prvi rezultati kažejo na zmanjšanje okvar, zastojev in izpadov proizvodnje.

Referent za montažo uprave osnovnih sredstev v valjarni Bela tov. Stanko Stojan je s svojo izboljšavo preprečil popolno izpraznitev baze na hladilne vode na Beli. S tem pa je preprečil neljube okvare na pečeh in valjčnih progah.

Avtorja tehnične izboljšave Viljem Ferk in Valentin Repinc iz valjarne Bela sta na osnovi vestnega opazovanja dela prekrila 46 reg (zarež) s posebnimi zaščitnimi pasovi in tako preprečila dostop prahu in železnih opilkov v olje, ki povzroča zamašitev filtrov in diz na valjčni progi.

Stanko Stojan, referent za montažo uprave osnovnih sredstev Bela, je povezal dva ločena cevovoda za hlajenje bluming valjčne proge in cevovod za hlajenje potisnih peči. S tem je preprečil okvare in defekte v primeru okvare na enem izmed cevovodov za hladilno vodo.

Avtorja tehnične izboljšave Ludvik Dolar in Jože Luž-

nik iz elektro delavnice Javornik III sta z novo popolno izolacijo preprečila okvare in zastoje na zaganjačih visokonapetostnih elektro motorjih trio ogrodja na tanki pločevini in na lahki progi. Zaščita visokonapetostnih elektromotorjev je v vsakem pogledu dobra in učinkovita.

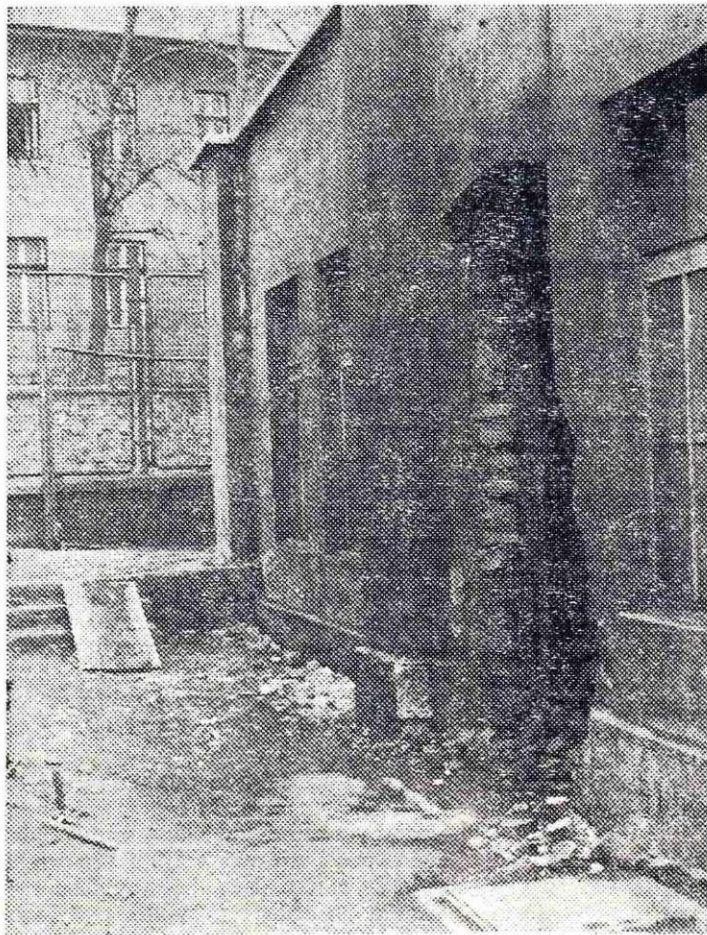
Vzdrževalca z Javornika Jernej Štampelj in Jože Zidar sta prejela za predlog »spremenjen, cenejši postopek pri izdelavi verižnih koles za pogonske galove verige na progi tanke pločevine« minimalno odškodnino, ker je to v praksi že znan postopek, ki se vsepovsod uporablja.

Rado Faganel, delovodja vzdrževalcev v žebeljarni, je prejel za svojo izboljšavo na Wafios strojih za izdelavo bodeče žice tudi odškodnino.

Vsem prizadevnim, uspešnim in nagrajenim avtorjem izboljševalnih predlogov se zahvaljujemo za njihovo prizadevanje, ki izboljšuje nemoteno obratovanje in zniževanje materialnih, proizvodnih in vzdrževalnih stroškov.

Več tehničnih izboljšav, ki so bile uvedene v proizvodnjo v zadnjem času, je še v temeljiti obravnavi in jih bo komisija DS dokončno in objektivno ocenila in stimulatивно nagradila še tekom tega meseca.

Žuro

Stara instalacijska delavnica se bo morala umakniti novi cesti ob ograji

Milijonska škoda...

Ni nas začudil naslov v prejšnji številki *Železarja*, kjer se nepodpisani avtorji iz strojne delavnice sprašujejo, komu je namenjen pravilnik o odgovornosti delavcev na delu in kaj je s kolesi za livne vozove ter kdo je kriv, da so kolesa razpokala.

Pričakujemo, da se bodo taka in podobna vprašanja večkrat pojavljala, kar je prav in v skladu z našo gospodarsko reformo, ker nam bodo pomagala odstranjevati negativne pojave. Ker vsako vprašanje zahteva odgovor, bi poizkušal bralcem *Železarja* pojasniti potek te zadeve od prejema naročila do danes.

Najprej je bilo 160 koles za livne vozove naročenih izven železarne. Ker pa je lastna cena odlitkov — koles za okrog 20 milijonov S dinarjev nižja, je bilo naročilo zunaj stornirano in izročeno domači jeklolivarni. Tudi dobavni rok je bil ugodnejši, saj je bilo treba 160 koles poslati v Maribor, kjer livne vozove izdelujejo, do 15. januarja 1967. To dolžnost je livarna kljub težavam izpolnila.

Zaradi izrednega forsiranja dela smo najprej izdelali 13 koles v do sedaj običajni kvaliteti Čl. 0500. Naknadno je bila v livarni poslana nova naročilnica s spremembo modela in kvalitete. Konstruktorji so predvideli kvaliteto Č 3830 ali pa DIN VMW 135. Livarna je to kvaliteto na elektro peči tudi naročila, popravili pa smo po načrtu tudi model. V tej zahtevi kvaliteti smo nato odlili 30 koles. Pri odrezanju napajalnikov ni bilo opaziti nobenih neobičajnih pojavov.

Pri struženju v mehanični delavnici pa so se pojavile na obodu kolesa radialne mikroskopske razpoke, kar je bil znak, da nekaj ni v redu.

Tri kolesa so predstružili in ker je bila na njih omenjena razpoka, smo z odlivanjem prekinili in se s konstruktorji domenili za drugo kvaliteto jekla VM 175 ki je brez vnanija.

Ob tej priliki naj povemo,

da do sedaj še nobeno kolo ni bilo izkazano kot izmeček, ker se tako v svetu, kot pri nas, take in podobne, pa tudi mnogo večje napake popravljajo z varjenjem.

Ker pa nas je čas priganjal in ker smo obljubili pravočasno dobavo koles Mariboru, smo smatrali, da bo lahko hitreje izdelati nova kolesa kot popravljati te z napakami. Ta sklep je bil popolnoma pravilen, ker so žarilne peči (ena je že več mesecev v defektu!) zasedene z žarjenjem legur za elektro peč in bi bilo to popravilo v tem času, brez žarilnih peči, nemogoče izvršiti. Torej bomo to delo, ko bodo peči in čas na razpolago, še opravili.

Sprememba v kvaliteti iz VMV 175 v VM 175 je bila napravljena sporazumno in je v skladu z zahtevo prometnih strokovnjakov, ki zahtevajo kolesa livnih voz v taki kvaliteti. Razumljivo pa je, da je livarna dolžna ulivati v ti isti kvaliteti, ki jo zahteva naročnik.

Del krivde, da je do razpok prišlo, je v tem, ker kolesa pred odstranitvijo napajalnikov niso bila termično obdelana in ogreta, za kar pa tudi ni nobenega predpisa. Drugič pa je zaradi ozkega grla žarilnih peči redno dvakratno žarjenje in normalizacija nemogoča.

Morda je vzrok tudi v tem, ker se odlitek v surovi liti strukturi čisti in obdeluje na prostoru pod milim nebom in so možne pri določenih kvalitetah tolikšne napetosti, ki povzročijo take razpoke. Vsekakor delo pri takih pogojih ni za odlitke primereno, da ne omenjamo pri tem še živih ljudi — naših čistilcev litin, ki delajo na prostem tudi v najhujšem mrazu.

Pripominjamo tudi, da je potrebno kvaliteto VM 175 po grobem struženju termično obdelati oziroma poboljšati, če se to ne zgodi (to ne naroča niti ne dela livarna!), je popolnoma vseeno če bi kolesa za livne vozove odlivali iz kvalitete Čl 0600, ki je mnogo manj občutljiva za razpoke.

Poleg vsega pa obstaja v jeklolivarni še komisija za ugotavljanje izmečka. Ta komisija izmečka ni ugotovila, ker za popravilo koles še ni

bilo nič storjenega. Torej tudi nekdo drug, ki ni strokovnjak, ne more dajati določene mnenja o izmečku, ki ni dokazan. V tem primeru bi se avtorji morali prepričati.

Prav je, da povemo še tole. jeklolivarna ima dovoljen izmeček, vkalkuliran v ceno, v višini 5 %. Vemo tudi, da so v Jugoslaviji livarne s 15,20 ali celo več odstotki izmečka, pa se kljub temu ob te številke nihče ne spotika, ker so zato upravičeni razlogi in je ljudem, ki livarsko proizvodnjo poznajo, to razumljivo. In če bi jeklolivarna vseeno vrgla vseh 30 koles v izmeček, to znese 8,4 ton v vrednosti 18.000 N dinarjev, bi v tem

primeru znašal skupen izmeček jeklolivarne le 47,4 ton ali 2,8 % kar je v naše veselje še vedno daleč pod 5 %, ki dopuščajo upravičen izmeček 83 ton pri naši enoletni proizvodnji. Prepričani smo, da se to ne bo zgodilo in da bomo kolesa pri naslednji menjavi prav lahko oddali.

Prav je torej, da se piše o napakah, ni pa prav, da se piše o milijonski škodi, ki ni dokazana in naj bi se avtorji, če jim je res tako pri srcu pravilnik o odgovornosti delavcev, preje le pozanimali v sami livarni, pa bi brez hrupa dobili pojasnilo, ki bi jih po vsej verjetnosti zadovoljilo.

T. R.

SINDIKALNI OBČNI ZBOR ELEKTRODNEGA ODDELKA

Ne kritizirajmo samo za vogali!

V soboto, 21. januarja, je bil v dvorani delavskega doma pri Jelenju občni zbor sindikalnega odbora elektrodnega oddelka. Na občni zbor so povabili tudi pomočnika tehničnega direktorja za vzdrževalne obrate inž. Nikoliča in predsednika izvršnega odbora sindikalne organizacije železarne Srečka Mlinariča. Vabljeni so bili tudi upokojenci, vendar se občnega zbora niso udeležili vsi. Prav tako smo pogrešali tudi nekatere člane sindikalnega odbora, kar ni preveč razveseljivo. Menim, da bi morali biti za reševanje problemov, ki jih ni malo, v večji meri zainteresirani vsi člani kolektiva.

V razpravi so poudarili, da stojimo le preveč ob strani in kritiziramo na vseh vogalih in povsod tam, kjer ni za to merodajno mesto, namesto da bi se potegovali za hitrejše in bolj pravično reševanje problemov na seji zbora delovne enote in drugod. Tudi inž. Nikolič je sodeloval v razpravi ter poudaril, da bi morali člani kolektiva bolj pogosto iskati vzroke za morebitne neuspehe tudi pri njih samih.

Beseda je tekla tudi o novih normah. Marsikatera delavka je prepričana, da so norme previsoke in nedosegljive. Res je, da morajo biti stroji in peči maksimalno izkoriščene, pri tem pa ne smemo pozabiti, da človek ni stroj. Kritično so obravnavali tudi pasiven odnos članic do športa in kulturno prosvetne dejavnosti. Toda vedeti moramo, da so delavke obremenjene tudi potem, ko pridejo z dela domov, zato jim ostane le malo časa za delo v raznih organizacijah ter za udejstvovanje na športnem in kulturnem področju.

Člani kolektiva so imeli nekaj pripomb tudi glede nove peči v hali cevarne, ki ne obratuje tako, kot smo predvidevali. Obratovodja inž. Mlakar je o tej zadevi podrobneje govoril, iz njegove razprave pa smo ugotovili, da se bo stanje izboljšalo. Ob koncu občnega zbora so izvolili tudi nove člane sindikalnega odbora, nato pa je bil družabni večer.

K. F.

Opozorilo

»V zadnjem času opažamo, da se na pločniku pred novim glavnim vhodom ustavlja vse več osebnih avtomobilov. Opozarjamo vse šoferje, oziroma lastnike osebnih avtomobilov, da navedeni pločnik ne more služiti kot parkirni prostor, ker je namenjen za prehod pešcev.

V izogib neljubim posledicam prosimo vse prizadete, da gornje opozorilo upoštevajo, ker bodo v bodoče vsak primer obravnavali organi postaje Milice Jesenice in kršilce mandatno kaznovali.

Varnostna služba

Pogovori o samoupravljanju

V današnji zaključni razpravi bi se pomenili še o premestitvah delavcev v primerih, kadar nastopi višek delavcev zaradi odprave (ukinitve) delovnega mesta ali trajnejšega zmanjšanja obsega dela oziroma poslovanja ali v primerih, kadar se ugotovi, da delavčeva delovna sposobnost ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta, na katerem dela.

V takih primerih se delovna skupnost lahko posluži premestitve delavca na drugo delovno mesto bodisi v okviru delovne enote, kjer delavec dela, bodisi iz ene v drugo delovno enoto, če delovna enota v kateri je nastopil iz zgoraj navedenih razlogov višek delavcev nima možnosti zaposlitve odvisnih delavcev.

Iz tega sledi, da se delavca lahko premesti na drugo delovno mesto nižje kategorije tudi v primerih, ko ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta (nestrokovnost, delovna nesposobnost). To pa le pod pogojem, če se nezadovoljevanje zahtev delovnega mesta ugotovi po posebej imenovanem kolektivnem organu in po postopku, ki ga predpisuje pravilnik o delovnih razmerjih. Delovno sposobnost delavca ugotavlja posebna strokovna komisija kot v primeru ocenjevanja poskusnega dela delavcev, ki na novo vstopajo na delo v železarno.

Tudi delavec, ki ni zadovoljivo opravil predpisanega periodičnega izpita, ki se zahteva za določeno delovno mesto kot npr. premikači, kurjači, strojevodje itd. ali se obveznih periodičnih izpitov sploh ni udeležil, se lahko premesti zaradi nezadovoljevanja zahtev delovnega mesta, na katerem dela, na drugo delovno mesto, na katerem se zahteva manjša strokovna oziroma delovna sposobnost delavca s tem, da v takih primerih ni obvezno imenovanje posebne strokovne komisije. (Namreč ta komisija je formirana že za same periodične izpite).

Če pa bi delavec odklonil premestitve na drugo delovno mesto, ki mu je bilo ponudeno zaradi zgoraj navedenih razlogov, mu preneha delo v železarni proti njegovi volji s pravico, da ostane na delu še toliko časa, kolikor časa traja odpovedni čas, ki ga določa pravilnik o delovnih razmerjih.

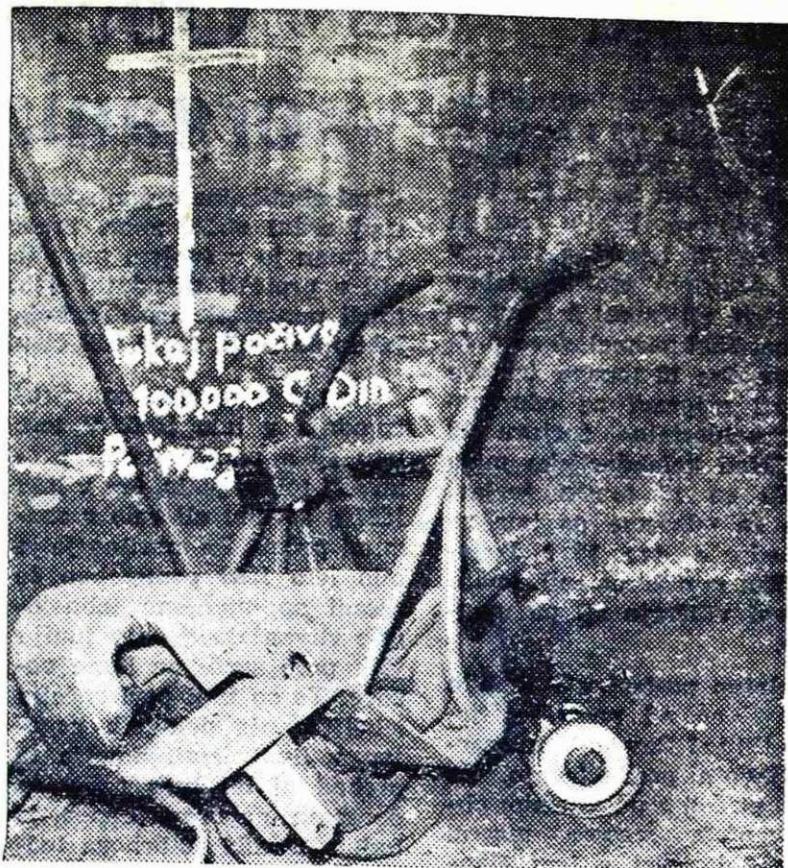
Že uvodoma smo omenili, da o razporeditvah oziroma premestitvah delavcev odloča delovna skupnost železarne oziroma od nje izvoljeni organ

ni upravljanja, posamezni delavci pa so s statutom železarne samo pooblaščen, da izdajajo odločbe, s katerimi izvršujejo sklepe delovne skupnosti oziroma njenih organov. Izjemoma so ti posamezniki tudi pooblaščen, da odločajo o »začasnih premestitvah« delavcev v primerih, ki jih določajo interni predpisi in o katerih smo razpravljali v drugem nadaljevanju.

Člena 100 in 101 osnutka pravilnika o delovnih razmerjih dobesedno navajata:

»O premestitvah članov železarne na delovna mesta D-1, D-2, D-3, U-2, U-3 kategorije znotraj delovne enote odloča komisija za kadre v delovni enoti, o premestitvah članov na delovna mesta D-4 in D-5 kategorije odloča delavski svet delovne enote, dočim odloča o premestitvah članov na delovna mesta U-4 in U-5 kategorije in o premestitvah članov iz ene v drugo delovno enoto, komisija za delovna razmerja pri delavskem svetu železarne.

Razporeditve in premestitve članov železarne predlagajo pristojnim organom upravljanja obratovodje delovnih enot oziroma direktorji pristojnega sektorja, kadar gre za razporeditev ali premestitve članov železarne na delovna mesta U-4 in U-5 kategorije.

Stroj za čiščenje pločevine

Naj v miru počiva 100.000 S din

V adjustaži valjarne 2400 so imeli precejšnje težave s čiščenjem pločevine s površinskimi napakami. Ročno čiščenje je bilo prezahtevno, saj so takrat imeli okrog 100 ton takšne pločevine na zalogi. Problem so hoteli rešiti z nadurnim delom. Potrebovali so stroj, ki bi lahko zamenjal ročno čiščenje z zrakom.

Naša sodelavca iz vzdrževalnih obratov na Javorniku Ivan Strgar in Franc Iskra sta na predlog delavcev iz adjustaže valjarne 2400 komisiji za ocenjevanje izboljševalnih predlogov pri delavskem svetu železarne predlagala primerno rešitev. Omenjena komisija je njun predlog obravnavala ter ga ocenila kot koristno izboljšavo in jima priznala nagrado v višini 100.000 starih dinarjev.

Stroj je obratoval dobro tako dolgo, dokler so imeli na zalogi smirkove kolute z bakelitno vezavo. Žal je zaloga teh kmalu pošla, stroj pa je prenehal z obratovanjem.

Tov. Bajt, asistent pri obratovodstvu, je bil opozorjen, da smirkovih kolotov z bakelitno vezavo ni več, so pa nujno potrebni. Pozneje so sicer dobili smirkove kolute brez bakelitne vezave, ki pa ne odgovarjajo. Na dnini Žvab bi kmalu prišlo do nesreče, ker se je med obratovanjem stroja takšen kolut razletel. Delovodja je ponovno zahteval, da je treba ustrezne kolute nabaviti, ker pa jih ni bilo, ni več dovolil, da bi nadaljevali s čiščenjem pločevine. Vprašujemo, ali res ni mogoče nabaviti smirkovih kolotov z bakelitno vezavo, ko pa vendar železarna

2.411,716.461 S din...

Ali zavarovanci, ki so v preteklem letu vplačali gornji znesek kot prispevek za socialno zavarovanje, res nimajo drugih pravic kot vplačevati prispevek? Ali se res lahko kroji zdravstvena služba v občini mimo njih?

Zavarovanci, člani kolektiva železarne, že dalj časa spremljamo razpravo o nadaljnjem obstoju naše obratne ambulante. Mislili smo, da je bila z obširno javno razpravo in razpravo v Železarni dokončno razčiščena potreba po nadaljnjem obstoju lastne ambulante. Vendar nas zadnje dni ponovno vznemirjajo razna poročila. Prav je, da se vsi vključimo v prizadevanja za uresničitev gospodarske in družbene reforme, toda treba je k temu pristopiti premišljeno in previdno in ne pod plaščem »reform« rušiti še tisto, kar je dobrega.

Naša obratna ambulanta je glede na dolgoletni obstoj postala pojem vseh nas (naj mi

oprostijo redki posamezniki, ki iz osebnih razlogov mislijo drugače) in nas z rezultati dela opozorila nase. Pred leti, ko je obstojala neomejena zakonska možnost proste izbire zdravnika, smo ravno v železarni občutili precejšen nered pri bolovanjih. Naši delavci — zavezanci so bolovali, kjer koli jim je bila volja, evidenca ni bila urejena, nismo niti vedeli, kje in zakaj bolujejo. S pravilnikom o uveljavljanju pravic iz zdravstvenega zavarovanja, ki ga je izdal komunalni zavod na Jesenicah, nam je uspelo ponovno vzpostaviti evidenco — red. Iz urejene skupne kartoteke vseh aktivnih zavarovancev je šele uspelo obratni ambulanti izdelati točno analizo zdravstvenega stanja naših zavarovancev. Šele nekaj mesecev uspešno dela novoustanovljeni oddelek medicine dela, ki se je s svojim kvalitativnim delom že uveljavil celo zunaj železarne in Jesenic. Šele z res celotnim zdravniškim pregledom se nam kaže izboljšanje pri sprejemu naših novih delavcev, da le-ti ne hodijo, razen izjem, že prve dni v bolniški stalež. V tem tednu pa se v občini zopet vrstijo zasedanja, kjer ugotavljajo, da v železarni nimamo razumevanja za skupno ureitev zdravstvene službe na Jesenicah. To mnenje opirajo na to, ker nekateri člani našega kolektiva še vedno opozarjamo na potrebo po lastni ambulanti, na rezultate dela naše ambulante, na cenenost uslug lastne ambulante, na to, da pretežni del naših zavarovancev boluje zaradi obratnih nezgod, ki so žal še vedno pogoste. Ali res ravnamo napačno, če naš zagovor opiramo na dejstva. Nasprotje je samo v tem, da

zagovorniki utemeljujejo »integracije« na zelo površnih ugotovitvah, mi pa na dejstvih. Povsem nerazumljivo pa je, da pri vsem tem sploh ne pomislijo na kolektiv železarne in kolektiv obratne ambulante, na njihove zakonske in ustavne pravice. Ob tem naj omenim, da zvezni zakon, ki ponovno ureja te predpise, poudarja, da zavezanec pri izvajanju teh novih zaostrenih pogojev ne sme biti prikrajšan. Ta zakon tudi daje možnost, da delovne organizacije izbirajo svojega oziroma pristojnega zdravnika. Tudi teze za novi zakon o socialnem zavarovanju, ki naj bi bil sprejet v marcu letos, poudarjajo pristojnosti zavarovancev in predvidevajo celo možnost, da bi delovne organizacije ustanovljale svoje skupnosti zavarovancev. Zavarovanci naj bi sami odločali, kateri zdravstveni ustanovi bodo zaupali skrb za svoje zdravje. Upajmo, da bo ob teh razpravah prevladalo upoštevanje zakonitosti, ustavnosti in ekonomičnosti, kar vse je v skladu s smernicami reforme.

Če bi rezultati že integriranih služb (KZSZ) točno pokazali po enem letu poslovanja svoj uspeh, boljše poslovanje, znižanje režijskih stroškov itd., bi pa zavarovanci lažje razumeli te nove napore in želje po združevanju mimo volje prizadetih. Ob ugodnih rezultatih bi morda železarji celo prezrli, da smo dali lani samo za zdravstveno varstvo 995.996.684 S din in kljub temu poslušamo očitke, da smo preveliki potrošniki sredstev v zdravstvenem zavarovanju, da smo privilegirani s predobro urejeno zdravstveno službo in podobno. Mišljenje zavarovancev bi lahko ugotovili z referendumom. S tem bi tudi dokazali, da resnično delamo tisto, kar je v interesu prizadetega kolektiva. -KO

O vseh razporeditvah in premestitvah članov delovne skupnosti je obvezno izstaviti odgovarjajočo odločbo. Kadar gre za začasno premestitev članov železarne, ki zasedajo D-1, D-2, D-3 in D-4 delovna mesta v primerih nadomestovanja zaradi odsotnega člana ali v interesu nemotenega proizvodnega procesa in v primeru višje sile, odločb ni potrebno izstavljati, razen če član delovne skupnosti to zahteva.

Taka premestitev se beleži samo v dninski knjigi, obračun osebnega dohodka pa se izvrši po določenih pravilnikih o delitvi dohodka in nagrajevanju delavcev železarne.

Ne glede na ta določila, pa delavec železarne ne more biti premeščen na drugo delovno mesto, niti s svojim pristankom v naslednjih primerih:

- če je mlajši od 18 let na delovno mesto, na katerem se opravljajo pretežno težka fizična dela ali dela, ki so škodljiva zdravju za mladega delavca, oziroma na delovna mesta, kjer se delo vrši na 3 izmene;
- če gre za premestitev žene delavke na delovno mesto, na katerem te ne smejo delati, glede na njihove psihofizične sposobnosti;
- če je bilo z dokončno odločitvijo sodišča na podlagi tožbe delavca o vrnitvi na prejšnje delov-

no mesto delavcu ugodeno.

Delavec, ki je bil premeščen na drugo delovno mesto, pa misli, da je bila kršena njegova pravica, lahko v roku 15 dni ugovarja na drugostopenjski organ upravljanja po postopku, ki ga predpisuje ta statut in pravilnik o delovnih razmerjih oziroma lahko sproži delovni spor pri sodišču splošne pristojnosti, če misli, da mu je tudi s sklepom drugostopenjskega organa kršena njegova pravica.

Ob zaključku razprave o razporeditvah oziroma premestitvah delavcev lahko rezimiramo:

1. da delavec, ki zadovoljivo opravlja svoje delovne naloge ne more biti premeščen na delovno mesto, ki terja manjše ali večje strokovne ali druge delovne sposobnosti kot jih delavec ima razen, če sam to želi ali če se s tako premestitvijo strinja. Delovna skupnost pa delavca kljub temu lahko razporedi na drugo delovno mesto, če pogoji, ki se zahtevajo za to delovno mesto, ustrezajo delavčevim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim, vendar le v tistih nujnih primerih, kadar to zahteva nemoten proces dela;

2. da se delavca lahko začasno premesti na vsako delovno mesto v železarni ob nastanku višje sile, če se na določenem delovnem mestu začasno ustavi obratovanje vsled pomanjkanja surovin ali

materiala, če je treba nadomestiti nenadno odsotnega delavca ali če gre za uvajanje novega tehnološkega procesa s tem, da taka začasna premestitev lahko traja toliko časa, dokler se take okoliščine ne odpravijo, v vsakem primeru pa najdalj 6 mesecev;

3. da se delavca lahko premesti na drugo delovno mesto, kadar se odpravlja delovno mesto, zaradi zmanjšanja obsega poslovanja oziroma dela, in kadar se ugotovi, da delavčeva delovna sposobnost ne zadovoljuje zahtevam delovnega mesta; če delavec s tako premestitvijo ne soglaša, mu v železarni preneha delo;

4. da o premestitvah delavcev odločajo pristojni organi upravljanja izjemoma pa o začasnih premestitvah odločajo direktor železarne, direktorji sektorjev, obratovodje oziroma vodje služb;

5. da morajo delavci v primerih razporeditve oziroma premestitve sprejeti ustrezno odločbo, ki jo izstavijo direktor železarne, direktorji sektorjev, obratovodje oziroma vodje služb po sklepu pristojnih organov.

S tem bi poglavje o premestitvah delavcev zaključili, podrobneje pa to področje, kot ostala področja delovnih razmerij, urejata statut in pravilnik o delovnih razmerjih.

I. Stana

Nova valjarna debele pločevine v Skopju

V dneh od 9. do 10. januarja je bil 23. sestanek komisije za valjarne in kovačnice združenja jugoslovanskih železarn v Skopju. V teh dneh so si člani komisije ogledali železarno, ki je v gradnji, vendar so nekateri objekti in pogoni že v taki fazi, da bo možen pričetek obratovanja v najkrajšem času. Med njimi je tudi valjarna debele pločevine. Tako bomo imeli v naši državi dve valjarni za debelo pločevino in to našo valjarno 2400 z že znano letno kapaciteto 100.000 ton ter skopjansko z zaenkrat predvideno računsko letno kapaciteto 300.000 ton proizvodnje. Z novo valjarno bo morala naša železarna v kratkem že računati. Mislim, da je spričo tega nova skopjanska valjarna za naš kolektiv zanimiva tako po postrojenjih kot po ureditvi in tehnološkem procesu. Kratek grobi opis postrojenja in tehnološkega procesa naj seznanijo naše sodelavce s to železarno.

Valjarna je zgrajena na površini 78.000 m² in ima štiri paralelne hale. Dolžina hale je 600 m, žerjavne razpetine so 30 m. Na te paralelne hale je postavljena povprečno hala globinskih peči dolžine 120 m in širine 50 m. Tako znaša skupna dolžina valjarne 650, širina pa 120 m. Valjarna ima stroje — agregate: 1. Štiri talne peči po dve ogrevni komori, 2. Potisno peč za slabe, 3. Pralec bram, 4. Kvarto ogrodje, 5. Vertikalno ogrodje, 6. Dva topla ravnalna stroja za vroče valjano pločevino, 7. Prevlačnik za slabe in avtogensko rezanje slabov z 8 sekatorji, 8. Prevlačnik in hladilne gredi za pločevino, 9. Prevračalec za pločevino, 10. Linijo rezanja z dvema čelnimi škarjami in

dvema stranskimi škarjami, 11. Tehnico za pločevino, 12. Prevlačnik za obrezano gotovo pločevino, 13. Normalizirna peč, 14. Sortirna miza.

Proga ima univerzalno kvarto ogrodje z delovnimi valji dolžine 3350 mm in 990 mm premera. Podporni valji imajo premer 1524 mm. Pred kvarto ogrodjem je vertikalno ogrodje z valji premera 1016 mm, za valjanje stranskih robov. Delovne valje ženejo individualni pogonski motorji moči 5000 KS, število obratov se giblje od 40 do 80 obratov/min. Na progi se valja debela pločevina maksimalne širine 3050 mm do max. dolžine 24 m v debelini od 5—100 mm. Kot vložek služijo brame štirih vrst in to 7 tonske, 8 t, 12 t, in 15 t breme. Formatni bram za nosilne teže so različni. Brame se naiprej izvaljajo na slabe debeline 80 do 25 mm, širine 1000 do 1800 mm in dolžine od 1600 do 6000 mm. Kvarto ogrodje je torej univerzalno in se na istem ogrodju valjajo slabi in pločevina.

Tehnološki proces se odvija na sledeč način: Brame se pripeljejo iz striper hale, ki leži med jeklaro in valjarno, v halo globinskih peči, kjer se taktajo na tirni tehtnici. Dva klesčna žerjava zložita brame v talne peči. Imajo štiri peči s po dve komori, skupaj osem komor. Kurijo lahko z mazutom ali plinom. Ogreta brama se prenese s klesčnim žerjavom na ingot voz, ki dostavi brame na valjnice pred ogrodjem. Valjnica ima vgrajeno tehtnico za tehtanje posamezne brame in se na istem mestu v času tehtanja tudi brama zaobrne (z nogo naprej). Ko

teče brama po valjnicah proti ogrodju, gre skozi pralec bram, ki odbrizgava škajo s pritiskom vode od 100 atm. Stranska škaja se odbrizgava na vertikalnem ogrodju. Odbrizgovalno napravo za škajo imajo tudi pred in za kvarto ogrodjem. Brama, izvaljana na slab, gre na prevlačnik in na avtogensko linijo rezanja. V ta namen ima linija osem avtogenskih sekatorjev. Rezani slabi se prenesejo z žerjavi viličarji v adjustažno halo, kjer se pregledujejo in avtogensko čistijo. Avtogensko očiščeni slabi se založijo v potisno peč in na istem kvarto ogrodju izvaljajo v pločevino. Takoj po valjanju se pločevina ravna na toplem ravnalnem stroju. Prek valjnic potuje pločevina na dva hladilna prevlačnika dolžine po 30 m. Na teh hladilnih prevlačnikih se pločevina markira, začrta in očno pregleda ter pripravi za rezanje. Na liniji rezanja na koncu prevlačnikov je še prevračalec pločevine za pregled pločevine od spodnje strani. Od tu potuje po valjnicah na linijo rezanja, ki se sestoji iz dvoje čelnih in dvoje stranskih škarij. Maksimalna debelina reza je 40 mm. Vsa debelejša pločevina se reže s sekatorji avtogensko. Pri vsakih škarjah so tudi škarje za odpadke in transporterji za odvoz odpadka. Rezana pločevina se tehta s tehnicco, ki je vgrajena v valjni transporter. Nastavljanje stranskega reza pri rezanju se vrši z magneti, ki so vgrajeni v transportno valjnico pred škarjami. Po rezanju gre pločevina ali k normalizirni peči ali v adjustažo.

Za transport materiala imajo poleg linij valjnic več

žerjavov in sicer: nad valjavsko progo je 150 t žerjav za izmenjavo valjev, pri talnih pečeh pa dva 20 tonska klesčna žerjava. Linija rezanja ima en 15 tonski žerjav, v lopi priprave vložka slabov so štirje viličarski žerjavi po 40 ton. Nad normalizirno pečjo sta dva 15 tonska žerjava in pri pripravi za odpremo dva polportalna žerjava 10 ton. Nad kolavdacijsko mizo je še en 15 tonski žerjav, lopa za odpremo pa ima za nakladanje dva 15 t žerjava. Kot sem že omenil, imajo žerjavi viličarje ali pa magnetne.

Celotno postrojenje je bilo dobavljeno od angleške firme »United Davy«. V železarni Skopje predvidevajo, da bodo pričeli s poizkusnim obratovanjem meseca marca. Upam, da sem s tem članom v grobem prikazal, kakšna bo bodoča konkurenčna valjarna debele pločevine v Skopju. Lahko rečem, da je prostorsko in tehnološko zelo dobro razporejena in da so postrojenja zelo moderna. Sestanka komisije in ogleda tovarne sem se kot član udeležil skupno z ing. Nikoličem.

- Odlasek -

IZREKI

Tisti, ki skrivajo svoje napake drugim in sami sebi, so lažni svetovljani; pravi svetovljani so oni, ki svoje napake prav dobro poznajo in priznavajo.

Da preneseš srečo, je treba večjih vrlin, kot da preneseš nesrečo.

Če bi bili brez napak, ne bi s tolikšno naslado stikali z njimi pri drugih.

Občni zbor organizacij

Člani sindikalne organizacije martinarje s svoj redni občni zbor. Predsednik sindikata Bauman je v svojem poročilu govoril o doživljenjski mandatu. Poudaril je, da imajo precejšnje uspehe, kakor tudi neuspehe, če bi bili člani sindikata bolj aktivni.

Napredek je dosežena proizvodnja v letu 1966. V tem letu so s petimi pečmi proizvedli toliko jekla, kot v letu 1965 s šestimi ali celo s sedmimi pečmi. Za martinarje je bilo leto 1966 pomembno še zaradi spremenjene tehnologije vlivanja, saj so v juniju vili prvi šarže na livne vozove. To so tudi prvi začetki izboljševanja delovnih pogojev v livni jami. Seveda ta prehod ni bil brez težav in posebnih naporov. Uspeh je tudi v uvedbi 48-urnega tednika.

Pri težkem in napornem delu pa niso pozabili tudi na rekreacijo članov. Organizirali so več izletov in bili aktivni tudi na športnem področju. Na kulturno-prosvetnem polju so martinarji v tem obdobju napravili velik korak naprej. Prvi so v železarni organizirali svoj pevski zbor, ki zelo pridno vadi in

Kdor misli, da je sam zajel vso pamet z veliko žlico, je velik norec.

Solze, ki jih pretakamo s to ali ono jezo, tečejo navadno iz koristoljubja in nečimrnosti.

Nihče ni toliko bister, da bi spoznal vse zlo, ki ga povzroča.

Mladost je nenehna opojnost: njen razum je v vročici. (La Rochefoucauld)

Tehnični razvoj japonske železarske industrije

V preteklih 15 letih so uvedli na Japonskem približno 100 tujih tehničnih dosegov, ki so se nanašala na proizvodnjo groblja in jekla. Približno polovico teh dosegov so povzeli iz ZDA. Zato je imela ameriška jeklarska tehnologija velik vpliv na razvoj japonske železarske industrije.

Japonska proizvaja danes vse vrste proizvodov groblja in jekla. Po kvaliteti in po stroških proizvodnje menijo, da so na enako visoki ravni, kot proizvodi iz dežel z najnaprednejšo železarsko industrijo na svetu. Vložili so velike napore na področju raziskovalnega dela in razvoja, kar bomo videli še kasneje. Ti napori kažejo konkretne rezultate v obliki novih proizvodov in novih tehničnih dosegov. Danes so v položaju, ko so pričeli izvažati že lastno tehnologijo v druge dežele.

Po mnenju referenta je prosta izmenjava tehnologije neizogibno potrebna osnova za razvoj svetovne železarske industrije. Pri tem želi japonska železarska industrija doprinesiti svoj delež s tem, da bo pomagala v prihodnosti.

POVOJNI RAZVOJ JAPONSKE ŽELEZARSKE INDUSTRIJE

Med drugo svetovno vojno je bila japonska železarska industrija popolnoma odrezana od svojih prekomorskih virov surovin. Posledica tega je bila takoj po končani vojni skoraj popolna ustavitve obratovanja. Večina tovarn je pričela ponovno obratovati med leti 1946 in 1950. V letu 1951 je bila dosežena skupna proizvodnja surovega jekla približno 6,5 milijonov ton.

Začetni načrti napori za modernizacijo so bili narejeni v razdobju od 1951 do 1955. leta. V tem razdobju so izvedli v okviru programa modernizacije celotne industrije prvi načrt za modernizacijo in razširitev železarske industrije. Ta program je vseboval skupne investicije v višini 120 milijard jenov (330 milijonov dolarjev). Investicije so bile namenjene v glavnem za valjarniško opremo. Prvi viden rezultat je bila postavitev nekaj novih vročih ter hladnih valjarn. Istočasno so v jeklar-

nah pričeli uporabljati kisik pri SM pečeh in graditi naprave za pripravo vsipa plavžev.

Nadaljnji napori so veljali načrtom za modernizacijo in izgradnjo v letih 1956 do 1960. V tem obdobju so investirali približno 620 milijard jenov (1,7 milijarde dolarjev) v gradnjo velikih plavžev in kisikovih konvertorjev. S tem so zaključili splošno modernizacijo in izgradnjo naprav v železarnah.

Naslednje obdobje obsega tretji načrt modernizacije in izgradnje od leta 1961 do danes. Investicije v tem obdobju bodo prekoračile 1.030 milijard jenov (2,9 milijarde dolarjev).

Vzporedno s programom povečanja zmogljivosti že obstoječih naprav so gradili in še gradijo tudi nove velike železarne.

SUROVINE

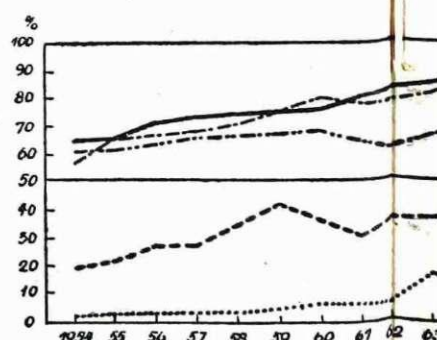
V letu 1964 je japonska železarska industrija uvozila približno 87 % železne rude in okoli 57 % premoga za koksiranje.

Rudo in koks uvaža Japonska iz različnih dežel vsega sveta. Vse japonske velike železarne uporabljajo uvoženo rudo, zato praktično ni razlik med posameznimi železarnami pri preskrbi s surovinami. Vendar, če vzamemo Japonsko kot celoto, so nastale posebnosti v povojnem času precej-

šnje spremembe pri izvorih in obsegu železne rude.

Takoj po vojni se je japonska železarska industrija v veliki meri oskrbovala s surovinami iz Filipinov in Malezije. Pričeli uporabljati železno rudo iz Severne in Južne Amerike. D uvoz železne rude iz Južne Amerike presega uvoz s Filipinov in Malezije. Bodoče predvidevajo, da bodo uvaženo več železne rude iz prekoračilo žel in v tem bo igrala tudi Avstralija no važnejšo vlogo.

Čeprav predstavljajo peleti delovne delovne delovne rude, pričajo, da je

Odstotek uvožene železne rude v javi s celotno porabo (na osnovi stališča)

zbor sindikalne acije martinarijev

Martinarije so imeli 21. januarja dnik sindikalnega odbora tov. govoril o delu, ki so ga oprapoudaril je, da so v tej dobi tudi neuspehe. Uspehi bi bili sindikata bolj aktivni.

je imel že samostojne nastope.

Poročilom je sledila živahna razprava. Člani so iznašali probleme, iz katerih je bilo razvidno, da martinariji dobro poznajo svojo delovno enoto in njene probleme. Pri odstranjevanju teh pomanjkljivosti pa so morda premalo vztrajni, ali pa je preslabo sodelovanje s samoupravnimi organi. Predsednik je sam v svojem poročilu poudaril, da njo naredili dovolj v pogledu sodelovanja s samoupravnimi organi. Dogajalo se je, da je bila slaba udeležba na sejah delavskega sveta, kakor tudi na zborih proizvajalcev. Tudi v samem sindikalnem odboru ni potekalo delo tako kot bi moralo. Pomanjkljivosti bo moral sindikalni odbor čimprej odpraviti, da bo prihodnji občni zbor še bolj bogat in pester.

V obravnavi je sodeloval tudi tehnični direktor tovariš Homovec, ki je v svojem izvajanju nakazal mesto in vloga naših jeklarjev v okviru celotnega kolektiva. Poudaril je, da bo prvenstvena naloga tega kolektiva v letu 1967 borba za izpolnjevanje delovnega programa tako količinsko kot kvalitativno, ne da bi pri tem pozabili na stalno borbo za znižanje proizvodnih stroškov. Posebno pa je poudaril, da morajo postati najboljši delavci nosilci delavskega samoupravljanja ter

aktivno sodelovati pri reševanju problemov proizvodnje. Pri tem pa mora tudi sindikalna organizacija svoje delo vestno opraviti.

Zastopnik izvršnega odbora sindikata železarn je v svojem izvajanju poudaril, da mora sindikalna organizacija biti v stalni borbi za izboljšanje odnosa do dela, za izpopolnjevanje nagrajevanja po delu, za nenehno razvijanje delavskega samoupravljanja, kar vse predstavlja boljši življenjski standard. Seveda to pomeni večjo proizvodnjo, več delovne in proizvodne discipline, več sodelovanja pri odstranjevanju pomanjkljivosti, ki zavirajo normalno rast proizvodnje.

Na občnem zboru je bila izrečena misel, da bi morali urediti nagrajevanje tako, da bi lahko nagradili dobre in vestne delavce za njihovo posebno zalaganje pri delu. Tak način nagrajevanja bi verjetno spodbudil tudi ostale, ki sedaj zelo radi stojijo ob strani.

Občni zbor so popestrili tudi pevci martinariji, ki so pod vodstvom tov. Ulaga zapeli štiri pesmi in bili deležni lepega priznanja. Zbor je dosegel že kar zadovoljivo kvalitativno stopnjo. Z redno vadbo pa bo svojo kvaliteto še dvigal. To je dokaz, da kljub težkemu delu v martinarni, z dobro voljo posameznikov lahko veliko dosežemo. Zbor je ob ustanovitvi štel 13 članov, danes pa jih redno vadi že 22.

Po končanem občnem zboru je bil družabni večer, da se martinariji spoznajo med seboj tudi izven svojega dela. Stane Torkar

vorih za oskrbo z

aponska železarska i oskrbovala z žezn Malaje. Nato so no rudo iz Indije Ameriki. Danes je lužne Amerike že nov in Malaje. V bodo vvažali vedprekotorskih dedi Avstralija ved-

leti danes le majpričaku jejo, da bo

ne rude v primer-(na osnovi vsebno-

njihova uporaba v bodočnosti vedno bolj naraščala.

Geografske spremembe v preskrbovanju z železno rudo so imele za posledico tudi daljše povprečne razdalje za prevažanje surovin. Povprečna prevozna razdalja za Japonsko je približno še enkrat daljša kot za ZDA, Veliko Britanijo, Zahodno Nemčijo ali Francijo.

V zvezi s temi velikimi razdaljami je postala za japonsko železarsko industrijo posebno važna čim večja zmogljivost ladijskih prevozov. Največje ladijske družbe in vodilne železarske družbe so resno proučevale ta problem. V decembru 1965 je imela Japonska skupno 51 ladij za prevoz železne rude, od tega 50, ki lahko prepelejo naenkrat 55.000 ton tovora in tudi več. Vse ladje, ki jih bodo zgradili v bližnji bodočnosti, bodo imele nosilnost od 55.000 ton navzgor.

Približno polovico premoga za koksiiranje uvažajo Japonska iz ZDA, Avstralije, Sovjetske zveze in Kanade. Ta uvoz bo v bodoče še narasel.

(nadaljevanje prihodnj.)

MIHA KLINAR ČAS NA BREZCESTJU V. del TRETJA NOČ

38. nadaljevanje

Legel bi in praznil žepa. Sicer pa so vse enake. Le da te poročena skubi in povrh še psuje, če ji ne daš kuverte do zadnjega dinarja! Če pomislim, bi človek živel ceneje in bolj spokojno, ko bi se ne oženil. Kadar bi potreboval žensko, bi si poiskal kako tako, ji dal kovača ali dva, potem pa ji rekel: na svidenje ob priložnosti...

Tako pravi osiveli možakar. Najbrž ima sitno in v vseh pogledih zahtevno babnico, pravega zmaja, ki nima pri njem niti urice miru, če ji ne pobegne v gostilno, pomislijo vojaki, le on sam, droben in slok in zaradi slokosti, prave mršavosti, videti visok, čeprav ni nič večji od drugih, ne misli na možakarja, ki že ves čas govori s tako zagrenelostjo o ženskah, marveč misli na dekle, na tisto natakaričo, ki je pred sedemintridesetimi leti služila tu in o kateri bi iz ust drugih ljudi raje ne slišal nobene besede več, ker je bila ta natakariča in vse, kar je še bila potem, njegova mati.

Mršavi vojak ve, kaj vse bodo še govorili o njej, a v njem ni moči, da bi ustavil ta pogovor. Že prej je zardel ob imenu nekega Jožeta Stareta, a se je pomiril, ko je slišal, da govore o nekem drugem soimenjaku. mnogo mlajšem kakor tale Stare, o katerem sedaj govore in ki je postal materina in zaradi matere tudi njegova usoda.

»Pri Veselem Tirolcu so se fantje topli in klali zaradi nje!«

»Pol 'republike' je romalo čezno, dokler ni prišel Alessandro.«

»Moral bi planiti in ga udariti po gobcu, čeprav je starec,« čuti mršavi vojak, a sedi pri svojem kozarcu kakor uročen, skozi tobačni dim, dišeč po dobrih izvoznih cigareтах, ki jih te dni razprodajajo cariniki in ki so za polovico cenejše kakor monopolne, pa se režejo vanj besede, kakor morilski noži, o katerih so danes že toliko govorili.

»In ko so Alessandra zaprli, je zapustila gostilno Pri Veselem Tirolcu in šla za deklo k staremu Staretu.«

»Kaj deklo! Na koruzo je šla!«

»Osemnajstletno deklo k petinšestdesetletniku! K petinšestdesetletnemu skopuhu in samcu!«

»Ej, tudi pri teh letih še nismo zanič! Mlada pa te pomladi! Prav zadnjič mi je nekdaj rekel v kolo-dvorski restavraciji, da starim Indijancem dajejo v posteljo (sicer ne vem, če imajo Indijanci prave postelje ali samo steljo in kože; a nič zato, glavno je, da jim dajejo) mlade Indijanke. In te jih pomladajo, da so kakor petelini!«

»Najbrž bo res! Toda ta cipica ni šla ležat k staremu Staretu, da bi ga pomladila, marveč da bi se polastila njegovih kron, ki jih je v petdesetih letih znosil za tak kup, kakor da misli živeti še šestdeset let.«

»Ni bil šibek dedec! Dvajset let mi je bilo takrat! Poznal sem ga!«

»Toda za tako punčaro je bil vseeno starec, pri katerem najbrž ni nikoli mogla ležati z odprtimi očmi, vsaj pri luči ali pri belem dnevu ne!«

»Ni gledala njega, marveč kronice! S temi kronicami bi se dalo lepo živeti, če bi starega koruznika spravila s poti. To bi morda takoj storila, a je vedela, da bi kot koruzarica do Staretovega zaklada nikoli ne prišla. Prav gotovo je stari samec imel sorodnike! Zato je hotela postati prava zakonska žena. A kaj ko se je župnik protivil. Toda Stare ni mogel več nazaj, saj ga je že pretentala, da je kupil neko posestvo v Goricih. Tam sta se potem poročila. Toda Stare je hotel še delati in še spravljati na kup.«

»Razumljivo, imel je mlado ženo. Če je hotel v njenih očeh kaj veljati, ni mogel pokazati, da je po letih že za reno!«

»No, Gorenjci še pri devetdesetih nismo!«

»Če jih, seveda, dočakamo!«

»Vseeno! Glavno je, da smo kakor dren do konca. Če ne povsod, vsaj na tistem koncu, ki si ga ženske žele kot roža sonca!«

Pomenljiv in kvantaško namigljiv krohot se kakor svedri zavrtja v dim in trup krčme.

Le mršavi vojak sedi in sklanja glavo kakor okamenel. Bahaštvo o neusahljivi moški moškosti ga preskoči. Čaka samo še na besedo, ki bo iz groba njegovih težkih in žalostnih spominov odkopala vse tisto, zaradi česar je trpel že kot otrok, vse tisto, ki mu je potem za vselej zaprlo pot v pravo in drugim ljudem enakovredno človeško življenje.

Ko bi mogel, bi vstal in zapustil krčmo. A misli, da bi s tem izdal, da je nesrečni in zaničevani sin nesrečne in prav tako kakor on do smrti zaničevane matere in ostane. Zato pa ga biča pogovor, napol resnična, napol domnevna zgodba o materini poroki in materinih naklepih, ki jih je s to poroko imela.

»Poročila se je in z nekim svojim ljubčkom, pomislite, z nekim sedemnajstletnim smrkavcem; sklenila ubiti svojega zakonskega moža!«

»Kaj, ubila ga je, umorila?« vprašujejo vojaki.

»Ne, ni se ji posrečilo, a le malo je manjkalo!«

»Kako to?« vprašujejo vojaki, kakor da jih je pripoved s takim koncem razočarala.

»Torej se je premislila?« vpraša eden od vojakov, prav eden od tistih dveh, ki bosta skupaj z mršavim vojakom ponoči stražila predor.

»Kaj šel!« pravi priletni domačin, tisti, ki ima glavno besedo in čigar spomin je kakor napisana knjiga, saj se spominja teh že tri desetletja in pol starih dogodkov, kakor da bi se bili zgodili šele včeraj. Celo imena ve, ki se jih drugi, ki še pomnijo tiste čase, ne spominjajo več ali pa se spominjajo le tega ali onega. »Kaj šel!« ponovi pomenljivo in s svojim pogledom pritegne vnovič pozornost nase, nato pa pripoveduje, kako je tista Marija, ki jo je poznalo vseh tri tisoč petsto delavcev pri izkopu predora. »Vsi oblečeno, a mnogi slečeno,« pomežikne, kakor da jo tudi sam v spominu slači z očmi. »Zapeljala je tistega, sedemnajstletnega poba in mu obljubljala prava nebesa ob sebi, pravi raj na zemlji, če ji spravi s poti priletnega moža.«

»Potem se je premislil ta pob?« so vojaki nestrpni.

»Ne! Bil je zatrapan v cipo! Vse bi storil zanjo, vendar je imel premalo poguma. Ona pa je vedela, kako se moškimi vliva pogum. Opila ga je. Opiti možki so zmogni ne samo bedastih neumnosti in neškodljivega razgrajanja, marveč tudi izzivanja in najhujših dejanj; vsega kar jim prišepetava bodisi njihova notranja narava, ki se je trezni nikoli ne zavedajo, da je sploh v njih, ali pa to, kar jim prišepetavajo drugi, ki jih znajo v pijanosti spraviti pod svoj vpliv. To je deklo vedelo, saj je lahko kot natakariča večkrat opazovala, kako je prišlo do pretepev, pokolov in zahrbtnih zločinskih napadov, ki jih tiste čase tu pri nas ni bilo malo in ki so jih hote ali nehoti storilec navadno prišepetavale ženske, za katerimi so noreli, in ki so uživale, če so se fantje prepirali, pretepali in celo klali zanje. Take so ženske! Taka je njihova nečimrna narava! Ne znajo razmišljati, kaj lahko povzroči zlo, in ločiti dobrega od zla, dokler ga ne povzroči in ga šele potem spoznajo. To je star Evin greh, s katerim je človeku napravila raj! S svojo zvedavo in nečimrno žensko naravo je omehčala in oslabila moško Adamovo naravo.«

»Kaj hočemo! Eva je pramati nas vseh!«

»Rodila je Kajna in Abela!«

»A bratomorilec Kajn je bil močnejši. Zlo je zmagalo.«

»In to zlo je začetek žalostne zgodovine človeštva.«

»Pognalo je iz Kajnove sebičnosti!«

»Sebičnost je izvor vsega zla!«

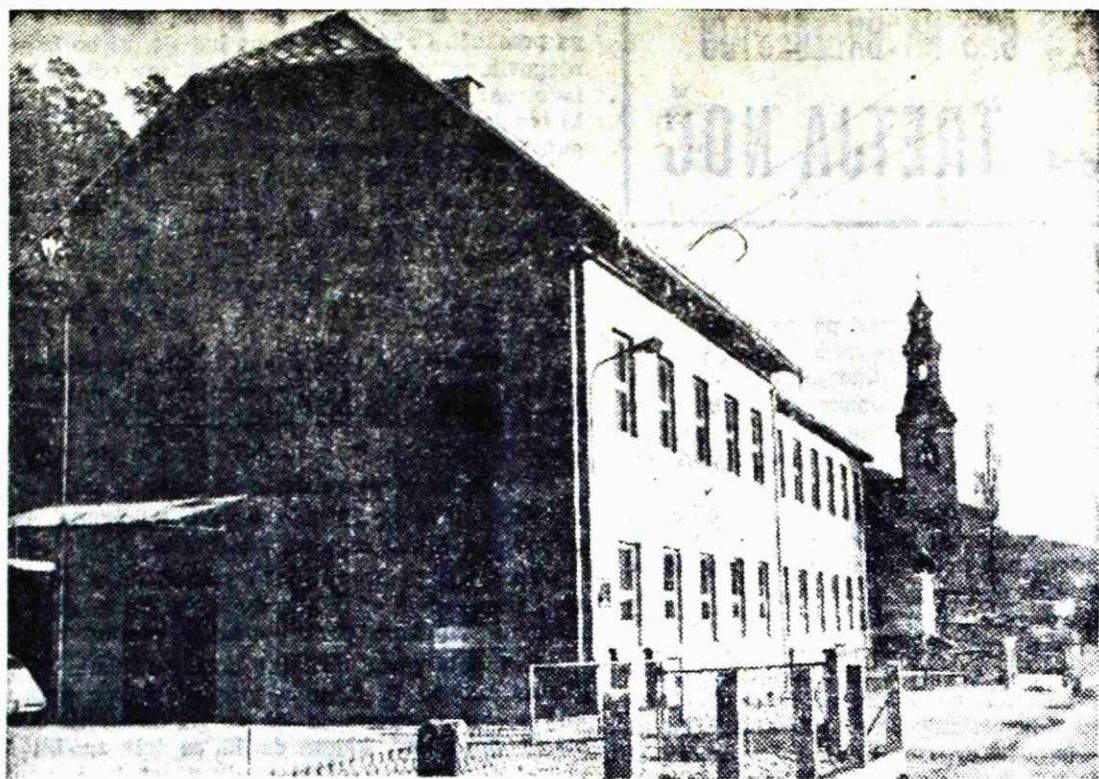
»Sebičnost je podedovani greh. In tega greha se človek ne bo nikoli osvobodil, razen če se bo vrnil v Abelovo nesebično naravo.«

»Abel je umrl.«

»Kaj bi z Adamom in Evo? Kaj s Kajnom in Abelom? Pripovedujte, kaj je bilo s tisto deklino in s tistim pobom! Po moje je bil tisti stari sebičnik in skopuh bolj Kajnove kakor Abelove narave.«

»No, opila ga je, mu dala revolver in mu pokazala mesto na vrtu pred hišo, kjer naj bi počakal Stareta, ko bo prihajal zvečer iz fabrike. Spustil bi ga za korak naprej in ga ustrelil, a ona bi ga skrila, šla javit žandarjem, da so ji neznanci ubili moža. Sum bi padel na njene nekdane ljubčke, delavce pri predoru žandarji bi iskali krivca med njimi. In najbrž koga, ki ga imajo na piki, tudi zaprli, ona in tisti sedemnajstletni pob pa bi prodala Staretovo posestvo in z denarjem iz posestva in drugimi Staretovimi prihranki zapustila domače kraje in se preselila v Ameriko, kjer je življenje in kjer so vsi ljudje bogati.«

»In kako je potem bilo?«

Staro šolo na Breznici so preuredili v lep objekt

Nove možnosti za zaposlitev

Nov obrat Planike na Breznici

Pokojni direktor Planike Jože Klanjšek in direktor zavoda za zaposlovanje na Jesenicah tovariš Brun sta pri iskanju možnosti za zaposlitev ženske delovne sile v jeseniški občini našla rešitev v tem, da se stara šola na Breznici preuredi v obrat Planike.

1. februarja bo minilo leto dni, ko je v obratu začelo delati prvih 35 delavk. Ker so proizvodne potrebe Planike narekovale potrebo za nadaljnjo razširitev obrata, jeseniška občina pa ima precej težav z zaposlovanjem ženske delovne sile, so predstavniki skupščine občine Jesenice in Planike sklenili, da postavijo na Breznici moderen obrat, ki bi v prihodnosti zaposloval okrog 200 žensk. Gradbeni dela so bila decembra končana in novo lepo poslopje krasí Breznico. V prvem nadstropju bodo tako kot v pritličju te dni montirali novi tekoči trak s potrebnimi stroji. Sivalne stroje za izdelavo gornjih delov obutve bo Planika uvozila iz Nemčije in Čehoslovaške. Podjetje jih je že plačalo, nabavni roki pa so do junija 1967. Prvi stroji so že prišli. Postopoma, kakor bodo prihajali naročeni stroji, bodo zaposlovali nove delavke. Sedaj je v obratu zaposlenih 55 žensk in dva mojstra, predvidevajo pa, da bo že koncem letošnjega leta zaposlenih 130, naslednje leto pa že okrog 200 žensk, ker

predvidevajo delo na istih strojih v dveh izmenah. Poleg tega Planika stipendira 13 učenk iz jeseniške občine, ki so na učenju pri industrijskem obrtnem centru v Zireh. Planika bo tudi v bodoče stipendirala vajenke za obrat na Breznici.

Planika s prodajo svojih proizvodov nima težav. V

Jugoslaviji ima 140 lastnih prodajal, 70 odstotkov izdelkov pa izvažajo v Zahodno in Vzhodno Nemčijo, ZDA, Kanado, Švedsko, Čehoslovaško, Poljsko in SSSR.

Adaptacijo stare šole v moderen obrat so sofinansirali skupščina občine Jesenice, Planika in železarna Jesenice. J.V.

Izhajati bo začel metalurški zbornik slovenskih železarjev

V naši železarni že devet let izdajamo Tehnično prilogo Železarja. Vse kaže, da bo naša revija že sredi poletja zamenjal metalurški zbornik slovenskih železarjev. Zbornik naj bi izdajale vse tri železarne skupaj, tiskali pa v Kranju. Predvidevajo, da bodo izdali štiri številke na

leto v nakladi 1000 izvodov. V metalurškem zborniku bodo objavljeni prispevki, ki jih bodo pisali strokovnjaki iz železarne Ravne na Koroškem, iz Štor in iz naše železarne, razen tega pa tudi strokovnjaki iz Metalurškega inštituta Slovenije v Ljubljani. Gradivo za metalurški zbornik bodo zbirali v vseh treh železarnah in sicer tako, da bo pripravljeno za tisk

vsaj dva meseca pred izidom številke. Prav gotovo bo vsebinsko metalurški zbornik slovenskih železarjev bogatejši, kakor pa Tehnična priloga Železarja, ki je izhajala le občasno. Tudi obseg bo večji, saj predvidevajo, da bodo posamezne številke zbornika obsegale tudi do 80 strani. Prva številka zbornika bo izšla že v juniju.

- or

Železarski globus

AVSTRALIJA — V avstralski železarni Port Kemble bodo zgradila japonska podjetja nov plavž, ki bo lahko dnevno proizvajal 3.200 ton grodlja. Z gradnjo, ki bo trajala štiri leta, bodo pričeli letos.

EKVADOR — Ekvadorska železarska družba «Aceria Nacional del Ecuador S. A.» je naročila pri zahodnonemškem podjetju «Fried. Krupp Industriebau» Essen valjarno za fino pločevino, ki bo imela letno proizvodno zmogljivost 65.000 ton pločevine. Razen gradbenih del bo zahodnonemško podjetje dobavilo celotno opremo ter opravilo montažo, tako da bo valjarna takoj pripravljena za obratovanje.

Upravljanje stanovanjskih hiš v družbeni lastnini

Reforma na stanovanjskem področju je uveljavila bistveno nova načela gospodarjenja s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini. Prejšnje gospodarjenje z eno hišo je sedaj prenešeno na celotno — to je na gospodarjenje s celotnim stanovanjskim skladom na posameznem področju in sicer v okviru občine ali v okviru posameznih delovnih organizacij. S celotnim skladom gospodariti stanovanjsko podjetje ali enota, v skladu s temeljnim zakonom o gospodarjenju s stanovanj-

skimi hišami v družbeni lastnini (Ur. list SFRJ 35/65), republiškimi zakonom o pravicah in dolžnostih stanovalcev pri upravljanju stanovanjskih hiš (Ur. list SRS št. 36/65) in odloki občinske skupščine. Na Jesenicah je ustanovljeno eno podjetje, ki gospodari s skladom stanovanjskih hiš, v katerega je vložilo 38 vlagateljev skupno 360 stanovanjskih hiš oziroma 3612 stanovanj. S tem skladom je dolžno gospodariti podjetje tako, da o vseh odločitvah, ki so posebne družbenega

pomena, soddoločajo predstavniki stanovalcev in ustanoviteljev (vlagatelji) v razširjenem delavskem svetu podjetja. S tem je zagotovljena družbena kontrola nad trošenjem sredstev stanovalcev in najemnin, ki se delijo na amortizacijo, sredstva za investicijsko vzdrževanje in sredstva za tekoče vzdrževanje in upravljanje. Razširjeni DS odloča tudi o prodaji in porušitvi stanovanjske hiše in o nakupu stanovanj ali stanovanjskih hiš iz sredstev sklada stanovanjskih hiš.

Jože Vasilj

Dopisujte v
ŽELEZARJA

Novinarski večer Glasa v Žirovnici

V okvir splošne razgibane politične aktivnosti lahko prštejemo tudi novinarski večer, ki so ga novinarji GLASA izvedli v soboto v Žirovnici. To je prvi novinarski večer GLASA v tej sezoni, za Žirovnico pa sploh prvi nastop novinarjev v tem kraju. Srečanje novinarjev in bralcev GLASA je bilo za vse prijetno doživetje. Ljudje so spoznali novinarje, ki so jih doslej poznali le po imenu in preko časopisnega papirja.

Urednik GLASA Slavko Beznik je seznanil poslušalce s procesom tiskanja časopisa od zamisli, prvih vesti in od uredniške mize prek tehničnega urednika, lektorja do dela v tiskarni.

V uvodniku je Beznik obravnaval problem predloga o participaciji (sodeležbi) za varovancev pri zdravstvenih storitvah. Novinar Žalar je v okviru politične rubrike vodil razgovor s predsednikom krajevnih skupnosti; Sonja Šolar je vodila razgovor s Petrom Sitarjem, Cirilom Vitrom in ravnateljem šole Božom Jemcem o kulturni problematiki in aktivnosti na območju Žirovnice. Urednik športne rubrike Peter Colnar je v športni rubriki predstavil znanega jeseniškega ho-

kejista Klinarja.

Zabavni ansambel iz Kranja, pevski zbor DPD Svoboda Žirovnica — Breznica, pevki Tinka in Ivanka Keržan in humorist Grega so poskrbeli, da je bilo v dvorani veselo razpoloženje z dosti smeha in aplavzi. Večer je zelo duhovito povezoval »oč« s Kranja.

Srečanje je bilo koristno, zanimivo in zabavno ter nam bo še dolgo ostalo v prijetnem spominu. J. V.

A NE K D O T A

Znameniti srbski skladatelj Stevan Mokranjac je vodil pevsko vajo svojega zbora. Zaradi nepazljive pevke, ki se je kar naprej motila, je moral petje večkrat prekiniti.

»Oprostite, toda vi danes stalno napačno pojetel!«

»Jaz?« je užaljeno odgovorila domišljava pevka, »jaz se ne motim, ker imam bolj natančno uho kot mnogi poklicni dirigenti.«

Mokranjac se tedaj pokloni in pevki podsmehljivo svetuje:

»Če je tako, gospodična, vas prosim, če bi v bodoče peli z ušesom!«

Poveljnik sprejema diplomo od predsednika občinske gasilske zveze

Naslednja oblika sodelovanja in soodločanja stanovalcev pri upravljanju s stanovanjskimi hišami je skupščina stanovalcev, ki se v skladu z zakonom ustanovi v okviru enega stanovanjskega podjetja ali enote. Skupščina stanovalcev voli in odpokliče predstavnik stanovalcev v delavski svet stanovanjskega podjetja in jim daje smernice za soodločanje v zadevah posebnega družbenega pomena, obravnava poročila stanovanjskega podjetja in daje k poročilom svoje pripombe, mnenja in predloge, voli dva člana arbitražne komisije, ki posreduje v sporih med stanovalci in stanovanjskim podjetjem in obravnava splošno

problematiko stanovanjskega gospodarstva.

Mišljenje, da so hišni sveti izgubili svoje pravice in da njihove pravice niso uzakonjene, je zmotno. Funkcija hišnega sveta je zelo točno določena z zakonom. Hišni sveti so po zakonu dolžni skrbeti za tekoče vzdrževanje hiše in imajo v ta namen na razpolago sredstva, ki so določena z občinskim odlokom. Vsem hišnim svetom v hišah, s katerimi gospodari stanovanjsko podjetje Jesenice, smo posredovali izvleček iz teh odlokov in hišni sveti, ki so z vsebino odloka seznanjeni, vestno opravljajo svoje delo.

Hišni svet je za svoje delo odgovoren zboru stanovalcev, ki ga sestavljajo vsi nad

Najbolj razveseljiva ugotovitev poveljnika naših gasilcev tov. Gregorja Novaka v poročilu, ki ga je pretekli teden podal na letnem občnem zboru je, da smo imeli v preteklem letu v naši občini samo štiri požare. Od tega v železarni celo samo enega in sicer v juniju, ko je gorel električni transformator pri sivi livarni. Izredno lep uspeh na področju požarne varnosti, kakršnega do zdaj še nismo doživeli. To je rezultat naporov naših gasilcev pri preventivnem delu na področju požarne varnosti in njihove stalne pripravljenosti, da vsak najmanjši zametek požara že v kali takoj zatrejo.

Iz poročila poveljnika je bila razvidna tudi vsa ostala dejavnost Industrijskega gasilskega odreda naše železarne na področju gasilskega izobraževanja, spremljanja, reševanja, spremljanja pri nevarnih delih in podobno. Posebej moramo omeniti izredno požrtvovalno udeleževanje naših gasilcev pri lanskoletnih novemberskih poplavih. Prav tako so zelo uspešno sodelovali tudi pri reševalnih akcijah med poplavami pri naših sosedih v Beljaku. Za vso to njihovo požrtvovalno dejavnost jim je predstavnik občinske gasilske zveze tov. Tresoglav predal na občnem zboru v znak priznanja posebno diplomo.

Iz poročila odrednega inženirja inž. Sikoška smo slišali, da so v preteklem letu nabavili naši gasilci tudi precej nove in zelo potrebne opreme. Še vedno pa je ostalo odprto vprašanje nabave »magirus« lestve, ki jo potrebujejo gasilci za gašenje in reševanje pri požarih na visokih stavbah. Takšna lestev je precej draga in bi njena nabava zahtevala velika finančna sredstva. Morda bi lahko ta problem rešili v sodelovanju med DOZ-om in železarno. Lestev bi s pridom lahko uporabili tudi pri različnih delih na višjih objektih v železarni.

18 let stari stanovalci stanovanjske hiše. Zbor stanovalcev tudi voli in odpokliče člane hišnega sveta in delegata v skupščino stanovalcev. Neposredno sodelujejo stanovalci pri tekočem vzdrževanju hiše, ker sprejemajo program in zaključni račun tekočega vzdrževanja za vsako leto; zbor stanovalcev tudi obravnava poročila stanovanjskega podjetja in daje mnenje o poročilu.

V prihodnjem sestavku bomo govorili o dolžnostih stanovanjskega podjetja, ki so predpisane z zakoni in odloki in vrsto težav, s katerimi se pri svojem delu srečuje Stanovanjsko podjetje Jesenice.

Zupančič-Vičar Marija, dipl. gr. ing.

V letu 1966 samo štirje požari

Na občnem zboru je predstavnik občinske zveze predal trem gasilcem tudi značke za dolgoletno udeleževanje na tem področju. Ferdinand Albreht in Božidar Kero sta prejela znački za

dvajsetletno, Maks Žibert pa za desetletno pripadnost gasilskim vrstam. Ob koncu so izvolili nov upravni odbor, kateremu bo tudi v bodoče kot že leta nazaj predsedoval dr. Milan Čeh.

K.

Volitve 1967

V tem prispevku ima občinska politična volilna komisija namen seznaniti vse občane o prihodnjih skupščinskih volitvah. Namen tega sestavka je seznaniti občane, katere odbornike in poslance bomo volili, ter način zbiranja kandidatov tako za odbornike kot poslance.

Zvezni poslanci.

Volilna enota za zvezne poslance obsega vse gorenjske občine, in sicer: Kamnik, Kranj, Škofjo Loko, Trzin, Radovljico in Jesenice.

Mandat poteče poslancem vseh petih zborov zvezne skupščine. Dosedanji zvezni poslanci za volilno enoto Gorenjske so bili:

Zvezni zbor: Tomlje Valentina
Gosp. zbor: Verbič Andrej
Soc. zdrav. zbor: Jasnič Dante
Prosv. kult. zbor: Tribušon ing. Anton
Org. pol. zbor: Vilf in dr. Jože

Republiški poslanci.

Naša občina ima za republiške poslance splošnega zbora 2 volilni enoti, in sicer: volilno enoto 45 in 46. Obsegata naslednja območja: volilno enoto 45 krajevnih skupnosti — Sava, Podmežaklja, Javornik, Blejska Dobrava in Žirovnica.

Volilno enoto 46 pa vse krajevnih skupnosti gornje Savske doline vključno krajevno skupnost Plavž in Planina pod Golico. Mandat republiškega poslanca splošnega zbora preteče samo v volilni enoti 46. Poslanec te volilne enote je tovarš Leben Franc. V volilni enoti 45 pa smo republiškega poslanca volili pred dvema letoma, mandat pa traja 4 leta. Poslanec te volilne enote je tovarš Kristan Milan.

Nadalje poteče mandat v republiški skupščini še dvema poslancema, in sicer tovaršici Vičar ing. Mariji, poslanki organizacijsko političnega zbora in tov. Globočnik Roku, poslancu socialno zdravstvenega zbora.

Občinska skupščina.

Občinska skupščina ima 74 odbornikov, občinski zbor 37 in zbor delovnih skupnosti 37. Mandat preteče osemnajstim odbornikom občinskega zbora in prav toliko odbornikom zbora delovnih skupnosti. V delovnih organizacijah in zavodih bomo torej pri prihodnjih volitvah volili 18 odbornikov prav toliko pa tudi po volilnih enotah v krajevnih skupnostih.

Tiste volilne enote, naj si bo to v delovnih organizacijah ali krajevnih skupnostih, ki so volile odbornike pri zadnjih volitvah jih seveda pri teh volitvah ne bodo, temveč bodo volile odbornike samo tiste volilne enote, katere odbornike smo volili pred štirimi leti.

Zbiranje možnih kandidatov

Pri zadnjih volitvah se je pri zbiranju kandidatov zelo uveljavila metoda evidentiranja. To je pravzaprav zbiranje možnih kandidatov na najširši osnovi. Možnega kandidata lahko predlaga občinski politični volilni komisiji vsaka družbena organizacija, samoupravni organ ali posamezni občan, ki ima volilno pravico.

Tudi pri letošnjih volitvah se te demokratične oblike zbiranja možnih kandidatov poslužujemo in nadalje uveljavljamo. To pa seveda ni odvisno samo od aktivnosti politične volilne komisije, temveč tudi od volilcev, da aktivno sodelujejo pri predlaganju možnih kandidatov in na zborih volilcev pri izbiri kandidatov za kandidatno listo.

Do sedaj je pri politični volilni komisiji evidentirano šest možnih kandidatov za zvezne poslance. Deset možnih kandidatov za republiške poslance in 34 možnih kandidatov za odbornike občinske skupščine. To je za našo občino, odnosno za število voljenih poslancev in odbornikov vsekakor premalo. Vsled tega občinska politična volilna komisija poziva vse občane, družbene organizacije ter samoupravne organe, da se vključijo v predvolilno aktivnost tudi na ta način, da s svojimi predlogi kandidatov prispevajo k izbiri najboljših kandidatov, tako za poslance, kot za odbornike občinske skupščine.

Obč. polit. vol. komisija

Naše vrste se redčijo

V četrtek, 19. januarja, so številni sodelavci iz železarne, nekdanji borci in občani spremili na svojo pot bivšega člana našega delovnega kolektiva in borca NOV Stanka Brusa. V NOB je odšel leta 1943 in se boril v sestavi IV. prekomorske brigade. Po demobilizaciji leta 1946 se je zaposlil v naši železarni, v kateri je delal do leta 1946, ko je bil kot 100 % delovni invalid upokojen. Pred leti se je namreč hudo ponesrečil v elektrojeklarni. Bil je zelo vesten in discipliniran delavec. Posledice nesreče so ga večkrat priklepale na bolniško posteljo. Izhajal je iz številne delavske družine in je moral že v zgodnji mladosti kot pastir in hlapec okusiti vse grenkobe delavskega otroka. Od svojih sorodnikov, soborcev in sodelavcev se je moral posloviti mnogo prezgodaj, saj ni bil star niti 50 let. Vsi, ki so ga poznali, bodo tovariša Staneta ohranili v lepem spominu.

K. Z.

Delovna inteligenca svobodašem premalo pomaga

V soboto zvečer je bil v dvorani osnovne šole na Koroški Beli občni zbor DPD Svoboda France Mencinger na Javorniku. Občnega zbora se je udeležilo veliko članov društva, poleg njih pa tudi delegacija upravnega odbora DPD Svoboda Trbovlje II, predsednik Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice Bojan Čebulj in zastopniki družbeno političnih organizacij Javornika in Koroške Bele.

Poročilo o delu društva je prebral predsednik Mirko Knific in hkrati orisal delo v posameznih odsekih. Zadovoljni so z godbo na piha, ki ima precej mladih godbenikov in prav tako tudi z dramsko sekcijo, ki jo vodi Janez Kejžar. Ponovno nameravajo organizirati godalni orkester, ki je že pred leti uspešno deloval. Največ težav imajo v pevskem zboru in jih bodo premostili tako, da bodo organizirali še druge možne oblike dela na tem področju, zlasti pa gostovanja drugih pevskih zborov na Javorniku.

V celoti je bilo lani več kot 60 prireditev, med njimi tudi 13 nastopov folklorne skupine, ki jo sestavljajo najmlajši svobodaši, vodi pa jih Marija Malej. Omenjena skupina je bila prisrčno sprejeta ne le doma, ampak tudi v drugih krajih. Poleti so nastopali v naših letoviščih ob morju in dosegli lepe uspehe. Tudi šahisti so

organizirali precej srečanj s šahisti drugih klubov in sekcij. Na občnem zboru so največ govorili o gradnji kulturnega doma in bili enotnega mnenja, da je treba z delom pohiteti, da bo še to leto v kulturnem domu zaživelo kulturno prosvetno delo. Če bodo na voljo sredstva, bodo prve prireditve v kulturnem domu že jeseni. Pogrešajo sodelovanje z delovno inteligenco in skoraj verjeti ne morejo, da se mladi strokovnjaki iz naše železarne, ki jih je precej, tako malo zanimajo za kulturno-prosvetno dejavnost. S svojimi bogatimi izkušnjami in nasveti bi lahko tudi prosvetni delavci z osnovne šole Koroška Bela društvu veliko pomagali in bi tako z združenimi močmi premostili marsikatero težavo. Njihova pomoč bi bila dobrodošla zlasti pri organiziranju sekcije Svobode na osnovni šoli. Pionirjem, ki bi aktivno sodelovali v tej sekciji, bi

lahko učinkovito pomagali pri izvajanju programa in nalog. Upravni odbor Svobode na Javorniku si bo tudi v prihodnji mandatni dobi prizadeval, da bi s prosvetnimi delavci na šoli vzpostavil tesnejše stike. Ob kon-

cu občnega zbora so sprejeli delovni program in statut društva, nato pa so izvolili nov upravni in nadzorni odbor. Po občnem zboru je bil v dvorani osnovne šole družabni večer, ki je potekal v prijetnem razpoloženju.

- or

20 let organizacije Gorsko reševalne službe v Mojstrani

Gorski reševalci izpod Triglava, enega najbolj ogroženih področij, slavijo in proslavljajo 20-letnico svojega delovanja.

Dvajsetletnica organizirane dela GRS postaja Mojstrana (postaja GRS v Mojstrani je bila ustanovljena na pobudo gorskih reševalcev z Jesenic 20. novembra 1946) nikakor ni začetek gorske reševalnega dela v Triglavu in njegovi sosesčini. Rodovi Polodov, Klančnikov, Lakotov, Rabičev in drugih so reševali v stenah, robovih, grebenih in vrhovih treh triglavske doline že v najzgodnejših začetkih našega klasičnega planinstva.

Današnji požrtvovalni in mesečni gorski reševalci so nasledniki lovcev, pastirjev in gorskih vodnikov iz Radovne, Mojstrane in Dovjega, ki so v davnih letih reševali v Triglavu, Škrlatici, Cmiru, Rjavini, Kukovi špiči. Gorski reševalci iz Mojstrane so vedno dobro, temeljito in plemenito opravili svoje naloge in obveze. Odlični plezalci in alpinisti iz Mojstrane so vedno pripravljeni in sposobni pomagati vsakomur, ki je kjerkoli v gorah pomoči potreben.

V preteklem letu so izvedli preko dvajset težkih in nevarnih reševalnih akcij. Kljub pomanjkanju zadostne osebne in druge kolektivne tehnične opreme so vedno reševali uspešno tudi v najtežjih pogojih.

Na jubilejni letni skupščini so sklenili, da pomlade in pomnože svoje vrste in obnove ter izpopolnijo nujno potrebno teoretično znanje. Po vzgledu drugih najboljših postaj GRS bodo tudi v Mojstrani ustanovili odsek lavinskih psov. Sredi priprav na 60-letnico naše gorske reševalne službe (1912 — 1972) bodo začeli zbirati redko in dragoceno gradivo iz planinsko-alpinistične in smučarske zgodovine v Triglavu in njegovi sosesčini, ki jo bodo zbrali v bogati kroniki.

Vodstvo postaje so ponovno zaupali izkušenemu Balohu in Delavcu, ki sta oba, skupaj z ostalimi reševalci zadostno jamstvo za uspešno delo postaje tudi v bodoče. Žuro

Francetu Torkarju v slovo

V soboto, 21. januarja, smo se na Rodinah pri Žirovnici poslovili od Franceta Torkarja. Govorniki so se v imenu gledališča, muzeja, Ljudske tehnike in delovnega kolektiva li-varne ob odprtem grobu poslovili od njega s toplimi in lepimi besedami.

Z njegovo smrtjo je nastala vrzel na različnih področjih družbene dejavnosti. Kljub temu, da je bil hudo bolan, je še vedno pomagal, kjer je le mogel in skrbel za zbiranje gradiva za Tehniški muzej. Pogrešali ga bodo tudi v gledališču, saj je mnogo let skrbel za gledališke fotografije in ustvaril arhiv, ki bo pomemben tudi pozneje in je dostojen prikaz gledališke dejavnosti na Jesenicah.

Bil je navdušen zbiratelj dragocenega zgodovinskega gradiva. Zbiral ga je od svoje mladosti in si celo na svojem domu napravil zanimivo zgodovinsko zbirko. Smrt mu je prezgodaj prekrila lepe načrte, ki bi jih uveljavil, ko bodo začeli v graščini na Stari Savi urejati tudi ostale prostore in jih opremljati z zgodovinskim gradivom.

Franceta Torkarja bo v

lepem in trajnem spominu ohranilo tudi uredništvo našega časopisa. V desetih ali petnajstih letih je izdelal veliko fotografij in nam jih ponudil za objavo. Pred dobrimi desetimi leti je bil nepogrešljiv sodelavec revije Železar, kot fotoreporter pa je sodeloval s slikovnimi prispevki tudi pozneje, ko smo začeli izdajati štirinajst-dnevni časopis Železar. Zlasti smo bili veseli njegovih fotografij iz železarne in menda skoraj ni bilo pomembnejšega delovnega mesta, da ne bi slikal delavca pri delu in s primernim komentarjem pohvalili njegovo prizadevanost.

Tudi ljubitelji naših gor se ga bodo še dolgo spominjali. Bil je med ustanovitelji fotocelice pri TK Skala, ki so jo ustanovili pred vojno. Veliko pozornost pa je posvetil tudi planinski fotografiji. Pred leti je številne fotografije razstavljal na razstavah in dobil lepa priznanja za razstavljenega dela. Na razstavi v Beogradu je prejel zlato plaketo, Planinska zveza Slovenije pa ga je odlikovala s srebrno in zlato značko.

Tudi delovni kolektiv li-varne bo pokojnega Fran-

ceta ohranil še dolgo v spominu. V železarni je bil zaposlen več kot 40 let. Pred drugo svetovno vojno je obiskoval rudarsko in topilniško šolo v Celju, pozneje pa je pomagal s koristnimi nasveti in bogatimi delovnimi izkušnjami, kjer je le mogel.

Franceta Torkarja ni več. Ostal bo le spomin na njegove lepe fotografije in na vse tisto, kar je s telikšno požrtvovalnostjo in pridnostjo napravil v Tehniškem muzeju, v gledališču in pri foto klubu Andrej Prešern. Kadar bomo listali po Železarju in si znova ogledovali slike iz našega gledališča, iz železarne in gor, bomo rekli: »Škoda, da nimamo še več takšnih za lepoto in življenjski ritem občutljivih France-tov.«

Edo Žagar

Vzгляд tudi drugim

V zadnjih letih je vedno bolj pogosta kritika na račun naše mladine. Precej kritike je objektivne, še več pa neutemeljene.

Primer, ki sem ga opazoval pred kratkim na prehodu čez glavno cesto pri gimnaziji, me je vzpodbudil, da o njem tudi napišem. Na cesti je bil velik promet, ker se je ravno končala dopoldanska dnina v železarni. Čez cesto se je podala starejša ženska, ki pa jo je gost avtomobilski promet tako zbežal, da je obstala sredi ceste. Verjetno se je ustrašila, ker se je plašno ozirala okoli sebe v strahu, da bi je kdo ne povozil. Ni vedela, ali bi šla naprej ali nazaj na pločnik. Avtomobilisti pa so šli mimo nje, ne da bi se kdo zanjo zmenil.

V tem trenutku je pristopil k njej mladinec, morda gimnazijec, prijel jo je pod roko in jo varno spremil čez

cesto na drugo stran. Ko jo je spravil na varno, se je nasmešnil in se od nje poslovil. Ženica je nemo gledala za njim, verjetno ganjena, ker ni pričakovala take pozornosti mladega človeka. Mrmrala je nekaj sama zase, morda v zahvalo ali pa v občudovanje vpludnemu in lepo vzgojenemu mlademu človeku. Tudi drugim pešcem, ki so to videli, se je vpludni mladenič s svojo lepo gesto zelo prikupil.

Prepričan sem, da to ni bil osamljen primer dobro vzgojenega mladega človeka, ki čuti spoštovanje do starejših ljudi. Morda je res, da grodanašnja mladina svoja pota in da ima na živlejše drugačne poglede, kot pa ljudje starejše generacije, vendar nam gornji primer kaže, da je v svojem jedru dobra in čustvena. S. Š.

Telesna kultura

Ratečani so praznovali

Ratečani veljajo že od nekdaj za marljive športne delavce in športnike. V bližini te prijazne vasice je znana dolina skakalnic, po kateri tudi tečejo zelo zahtevne smučarske proge. Letošnje 22. republiško prvenstvo v klasičnem smučanju je ta sloves še potrdilo. V petek, soboto in nedeljo se je zbralo za to tekmovanje 159 smučarjev in smučark iz 17 slovenskih klubov. Največ uspeha so poželi Jeseničani, ki so priborili pet republiških naslovov.

Za največje presenečenje sta nedvomno v soboto poskrbela domačina Kerštajn in Mlinar, ki sta proti pričakovanju osvojila oba prva mesta in za seboj pustila »Šveda« Bavčeta in Seljaka. Bavče se je moral zadovoljiti s 3. mestom, Seljak pa je pristal šele na 10. Pri starejših mladincih je prvo mesto osvojil varovanec Žemva iz Gorij Kalan, drugi je naš rekonescent Pintar, tretji pa Premože — JLA.

Članec je nastopilo samo 6. Prva je prispela na cilj Pšenica iz Mojstrane, ki je pustila svoje zasledovalke za seboj za več kot dve minuti.

Pri mladinkah je zanesljivo osvojila prvo mesto mlada Klemenčeva iz Zirovnice, ki je premagala lanskoletno državno prvakinja Podlipnikovo iz Bohinja. Na tretjem mestu pa je zopet Jeseničanka Smidova.

Najbolj številno, kar je še posebej razveseljivo, so bili na tem tekmovanju zastopani mlajši mladinci. Starterju se jih je prijavilo kar 60. Prvo mesto je osvojil Zupan iz Gorij. Na tritem mestu je naš tekmovalac Janša. Tudi naši ostali predstavniki so tekli zelo dobro in osvojili zadovoljiva mesta.

V nedeljo so bile na sporedu štafete. Natihoma smo vsi računali, da bo štafeta Jesenic osvojila prvo mesto. Toda dogodki na progi so postavili vse na glavo. Morali smo se

zadovoljiti šele z drugim mestom. Za štafeto Jesenic I so tekli: Kajžar, Mlinar in Kerštajn. Pri članicah zaradi pomanjkanja tekačic nismo mogli sestaviti štafete, zato je bila Pšeničeva med gledalci. V štafeti 3 x 5 km so tekli Jeseničani: Bergant, Kržan in Pintar ter osvojili prvo mesto.

Manj srečno roko pa smo imeli pri mlajših mladincih, saj so se naši predstavniki uvrstili šele na 7. mesto. Tekli

Ni bilo lahko postati prvak

so: Kopavnik, Rožič in Janša. Zato pa je bolj prepričljivo osvojila prvo mesto štafeta mladink, za katero so tekle: Legatova, Smidova in Klemenčeva.

Organizatorji tekmovanja zaslužijo vso pohvalo. Nekoliko negotovanja med tekmovalci je bilo na račun prog, češ da so zelo zahtevne. Zvezni kapetan Klančnik je ob koncu prireditve dejal: »Zelo sem zadovoljen z letošnjo prireditvijo. Ratečani so odlično pripravili in izpeljali prvenstvo. Želim, da jim podobna prvenstva še zaupajo. Proga je bila zelo dobra, tehnično zahtevna in zadnji čas je, da so tekači tudi pri nas začeli tekmovali na takšnih progah, ne pa da se srečujejo z njimi šele v inozemstvu.«

P. K.

Tekmovanje gimnazijcev v veleslalomu in košarki

V četrtek, 19. januarja, je v okviru športnega dne gimnazijsko šolsko športno društvo Kovinar izvedlo tekmovanje v veleslalomu. Najboljša mesta so dosegli mladinci, ki so vključeni v smučarska društva.

Proga je bila dolga nekaj nad 800 m in je imela 38 vratic. Vse delo okoli priprave proge (teptanje in postavitve vratic) so opravili tekmovalci sami. Tudi kontrolna in sodniška služba je bila v rokah dijakov. V zvezi s pripravo proge je treba pripomniti, da bi bila ta veliko boljše in z manj vložene truda, če bi bila tekma dan ali dva za klub-

skim ali medklubskim tekmovanjem. Obkraj je bil nareč teren odlično pripravljen.

Tekmovalo je 30 dijakov, od tega 17 starejših in 13 mlajših mladincev. Odstopili so trije tekmovalci.

REZULTATI:

STAREJSI MLADINCI: 1. Boris Pesjak 1,13,7, 2. Milan Marolt 1,15,0, 3. Metod Poljak 1,18,8.

MLAJŠI MLADINCI: 1. Aleš Šmit 1,19,4, 2. Vili Rogan 1,32,0, 3. Sašo Košir 1,34,1.

Število udeležencev je odlično premajhno glede na število smučarjev na šoli (vseh je 133) in glede na število dijakov nasploh. Skoda je tudi, da ne bo smučarskega tečaja v času polletnih počitnic, ker ni za to denarja.

V soboto, 20. januarja, pa je košarkarska sekcija ŠSD Kovinar imela srečanje z vrsto tehnične šole Jesenice in poklicne industrijske šole Jesenice. Srečanje se je končalo z rezultatom 78:60 (polčas 45:28) v korist ŠSD Kovinar. Obe vrsti sta bili zelo izenačeni. Šele v zadnjih dveh minutah so gimnazijci povečali razliko na 18 točk.

Vrsti sta se v tem šolskem letu srečali že drugič in prav bi bilo, da bi s tekmovanjem nadaljevali, čeprav telovadnica gimnazije komaj služi v ta namen.

Mednarodni turnir v kegljanju na ledu

Na drsališču pod Mežakljo je bil v nedeljo mednarodni turnir v kegljanju, na katerem je nastopilo 15 ekip, med njimi tudi štiri iz sosednje Koroške. Prvo mesto je osvo-

jevalci iz Bohinja. Pri članih so triumfirali Bohinčci, naš predstavnik Ulčar je šele na 3. mestu. Pri članicah je zopet prepričljivo osvojila prvo mesto Klnarjeva z Jesenic. Ekipno so zmagali Jeseničani in osvojili prehodni pokal Bohinja. Ekipo so zastopali: Klnarjeva, Morič, Ulčar, Čarman in Klnar.

P. K.

Za naslove SRS v skokih

Na 50-metrski skakalnici v Logatcu se je v nedeljo zbralo 77 mladih skakalcev za naslove slovenskih prvakov.

Južno vreme je organizatorjem precej prekrizalo račune. Skakalnica ni bila najbolje urejena in zato ni dopuščala dolgih skokov. Naši predstavniki se na tem tekmovanju niso odrezali tako, kot smo pričakovali. Presemetljivo je pri starejših mladincih prvo mesto osvojil Dolhar, član ljubljanske Enotnosti. Drugi je Drago Pudgar iz Črne na Koroškem, tretji pa Prelovšek Enotnost. Naš Krznarič se je uvrstil šele na četrto mesto s 144,2 točke in skokoma 34 in 36 m. Na devetem mestu je naš drugi predstavnik Pagon itd.

Tudi pri mlajših mladincih nismo imeli sreče. Naš Demšar je šele tretji s 133,5 točke in skokoma 33,5 in 32 m.

Smolej drugi v Zahomcu

V odlični organizaciji športnega društva v Zahomcu so bili v nedeljo na 60-metrski skakalnici, ki jo je zgradil pokojni Bloudek, skoki za zimski pokal. Tega tekmovanja se je udeležilo 35 tekmovalcev s Koroške in Jugoslavije.

Tekmovanja so se udeležili Smolej, Štefančič, Dovžan, Koprivšek, Gorjanc in Oman. Naši predstavniki so se zelo dobro odrezali in prinesli iz sosednje Koroške kar štiri pokale. Mesta pa so si razdelili takole: 1. Oman 203,4 točke in skokoma 51 in 51,5 m, 2. Smolej z 203,2 točke in skokoma 52 in 51 m, 3. Štefančič 194,2 točke, skokoma 49, 50 m; pri mlajših članih je prvo mesto osvojil Homec 84,7 točk in skokoma 47 in 48,5 m, 3. je Gorjanc 172,5 točke in skokoma 46, 46,5 m.

P. K.

Kerštajn in Mlinar čestitata Pšeničevi k uspehu

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

28. in 29. januarja ameriški barvni film CAT BALLOU, ob 17. in 19. uri.
30. januarja angleški barvni CS film PATROLA SMRTI, ob 17. in 19. uri.
31. januarja in 1. februarja francoski barvni CS film VIKEND V DENKERKU, ob 17. in 19. uri.
2. februarja ameriški barvni film POGON IZ PEKLA, ob 17. in 19. uri.
3. februarja franc. izraelski film NI GOVORA V SOBOTO, ob 17. in 19. uri.
4. februarja franc. ital. film MASCEVANJE PODZEMLJA, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

28. in 29. januarja franc. CS barvni film VIKEND V DENKERKU, ob 18. in 20. uri.
30. in 31. januarja ameriški barvni film CAT BALLOU, ob 18. in 20. uri.
1. februarja ameriški barvni film POGON IZ PEKLA, ob 18. in 20. uri.
2. februarja poljski barvni CS film PRAH IN PEPEL, ob 18. in 20. uri.
4. februarja ameriški barvni CS film VELICASTNI LJUDJE V LETECH STROJH, ob 18. in 20. uri.

Kino ZIROVNICA

28. januarja ameriški film PRAVICA DO ŽIVLJENJA.
29. januarja brazilski film

SUHA ŽIVLJENJA.

1. februarja ameriški barvni film CAT BALLOU.
4. februarja francoski barvni CS film VIKEND V DENKERKU.
Kino DOVJE
28. januarja brazilski film SUHA ŽIVLJENJA.
29. januarja ameriški film PRAVICA DO ŽIVLJENJA.
4. februarja poljski barvni CS film PRAH IN PEPEL.
Kino KOROSKA BELA
28. januarja — zaprto.
29. januarja jug. nem. barvni CS film LABIRINT SMRTI.
30. januarja franc. barvni CS film VIKEND V DENKERKU.
4. februarja franc. izraelski film NI GOVORA V SOBOTO.
Kino KRANJSKA GORA
28. januarja jug. nemški barvni CS film LABIRINT SMRTI.
29. januarja poljski barvni CS film PRAH IN PEPEL.
2. februarja francoski barvni CS film VIKEND V DENKERKU.
3. in 4. februarja ameriški barvni film CAT BALLOU

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta, brata in starega očeta

PAVLA KELIHA

se iskreno zahvaljujemo sosedom za pomoč in še posebej Janku Smoleju. Zahvaljujemo se pevcem in godbi za žalostinke, darovalcem vencev in cvetja, lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo, Francetu Trevnu za poslovilne besede ob odprtem grobu ter vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujejo: žena Marija, sinovi Tonček, Pavel in Milan z družinami ter ostalo sorodstvo.

Gledališče

SOBOTA, 28. januarja, ob 19.30 uri: A. Novačan HERMAN CELJSKI — Zadnjič!
NEDELJA, 29. januarja, ob 19.30 uri: Gostovanje ansambla VESELI PLANŠARJI.

Zahvala

Težko izgubo mojega moža in očka

FRANCETA TORKARJA

mi je sočustvovanje velikega števila prijateljev in njegovih delovnih tovarišev in sosedov mnogo olajšalo. Zato se za vsa pismeno ali ustno izražena sožalja iskreno zahvaljujem.

Zahvaljujem se vsem za darovano cvetje in petje na zadnji poti, kakor tudi za ganljivo slovo ob odprtem grobu.

Posebno zahvalo izražam primariju jeseniške bolnice tov. dr. Brandstetterju in dr. Vidaliču, kakor ostalem osebju. Neizmerna je bila tudi požrtvovalnost tov. dr. Jennerla, ki je nesebično nudil pomoč ob vsakem času.

Se enkrat — vsem najlepša hvala.

Minka Torkar, žena, Marija, hčerka, sin Radko in ostali sorodniki

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage in skrbne mame, stare mame, sestre in tete

IVANE ZUPANČIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, darovali vence in nam izrekli sožalje.

Prav tako se zahvaljujemo dr. Čehu za njegovo dolgoletno prizadevanje, dobrim sosedom in voznikom za njihove dragocene usluge, pevcem ter vsem, ki so jo imeli radi.

Žalujejo: hčerki in sinova z družinami, sestre, brat in ostalo sorodstvo.

Občinski sindikalni svet v sodelovanju z delovnimi organizacijami občine organizira v nedeljo, 29. novembra 1967 ob 11. uri na Španovem vrhu nad Jesenicami

PREDPUSTNO TEKMOVANJE V VELESALOMU

za nagrado »svinjska glava«

Pravico nastopa imajo člani sindikata občine Jesenice nad 25 let starosti, razen registriranih članov smučarskega kluba. Tekmovalci bodo razdeljeni v tri skupine:

moški od 25 do 40 let,
moški nad 40 let,
ženske vseh starosti.

Prijave zbirajo v pisarni športnega društva Jesenice do sobote do 12. ure (tovarniški telefon 329).

Zaželeno je, da tekmovalci nastopijo v maskah. V primeru slabega vremena se tekmovanje preloži na prihodnjo nedeljo.

JUDO

Jeseničani vodijo v ligi

V nedeljo so se v II. kolu slovenskega prvenstva v Kranju srečale ekipe Olimpije II, Triglava, Velenja in Jesenice. Tekmovanje je bilo zanimivo, ker so bile prisotne vse tri ekipe, zmagovalke turnirjev I. kola in sicer: Velenje, Triglav in Jesenice. Tokrat so bile Jesenice najuspešnejše in obakrat zmagale. S tem so prevzele vodstvo v republiški lestvici, ker so edine poleg Olimpije II brez poraza. Toda Olimpija II ima dve neodločeni borbi, medtem ko imajo Jesenice eno (z Olimpijo II) in še ta je po točkah posameznih borb v korist Jesenic. Lestvice ni priložene, ker še ne vemo rezultatov ostalih dveh turnirjev.

Pri Jesenicah je bil najuspešnejši Ivo Vilfan, dobri pa so bili tudi Dvoršak, Krajzelj in Kajdiž.

REZULTATI:

Velenje : Olimpija II 4:6, Olimpija II : Triglav 5:5, Triglav : Jesenice 4:6, Jesenice : Velenje 7:3, Velenje : Triglav 4:6.

Jesenice so nastopile v postavi: Dvoršak, Kajdiž, Kraj-

zelj, Kučina, Herman, Vilfan in Morič.

Kučina

Železarski globus

JUŽNOAFRIŠKA UNIJA — Južnoafriška železarna v Witbanku (Transvaal) je naročila pri zahodnonemškem podjetju Demag A. G. v Duisburgu za svojo LD jeklaro tri naprave za kontinuirano vliivanje tipa »S«. Prva izmed njih bo vliivala gredice dimenzij 130 do 203 mm, medtem ko bosta drugi dve vliivale ploščate formate dimenzij 305x255 in 560x305 mm. Naprave bodo pričele obratovati v letu 1968.

ZAHVALA

Zahvaljujem se Izvršnemu odboru sindikalne organizacije Železarne Jesenice za denarno pomoč, katero sem prejel v času moje bolezni.
Stanko Janša
martinarna

ŽELEZAR

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarka«, Železarna Jesenice. Telefon int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«.

Svetovna poraba niklja v letu 1966

V letu 1966 je bila v svetu rekordna poraba niklja. Se več, v tem letu se je po desetih letih spet zgodilo, da je bila proizvodnja te kovine nižja kot povpraševanje.

Vzrokov za težave proizvajalcev niklja pri izpolnjevanju naročil je bilo več. Največji proizvajalec niklja na svetu, kanadska družba »International Nickel Company of Canada« je doživela v preteklem letu več stavk in nepričakovanih težav v proizvodnji zaradi pomanjkanja delovne sile. Na splošno je poraba niklja narasla zaradi vedno večjih možnosti in večje industrijske proizvodnje. Končno je močno narasla poraba tudi v oboroževalni industriji ZDA.

Skupna poraba niklja je bila brez socialističnih držav v letu 1966 381.000 ton, kar je za 36.300 ton ali 10% več kot v letu 1965. V primerjavi z leti 1960 do 1962, ko je bila letna poraba okoli

226.000 ton pomeni lansko leto povečanje za 154.000 ton ali 70%. Največji potrošnik niklja so bile tudi v lanskem letu ZDA in sicer s 190.500 ton. Zahodnoevropske države so ga porabile skupno 138.300 ton, Japonska 31.300 ton in Kanada 9.500 ton. Ostale države so ga porabile skupno 19.000 ton. Pri vseh teh državah pa je poraba v letu 1966 v primerjavi z letom 1965 močno narasla.

Namenska poraba niklja v letu 1966 je v primerjavi z letom 1965 razvidna iz spodnje tabele:

	1965 t	1966 t
Nerjaveča jekla	114.800	127.000
Galvansko ponikljanje	54.400	61.000
Nikljeve zlitine	46.700	59.000
Konstruktivska jekla		
legirana z nikljem	43.100	44.500
Grodelj in jeklo litina		
(legirana z nikljem)	36.300	40.000
Bakrove legure z nikljem	15.400	13.000
Ostala poraba	34.000	36.500
S k u p a j	347.700	381.000

Poraba niklja je v letu 1966 najbolj narasla na področju nerjavečih jekel in nikljevih legur s približno 13.000 t več kot v letu 1965. Pri nerjavečih jeklih legiranih z nikljem je posebno narasla poraba v ZDA. To velja posebno za področje prometnih sredstev, npr. vagonov, gradnje stavb, gospodinjskih strojev, energijskega gospodarstva in poljedelstva. V Evropi pa je opazno povečanje porabe nikljevih nerjavečih jekel za avtomobilske cisterne, rezervarje za vino, pri prekrbi s pitno vodo in v električnih centralah.

Poraba nikljevih legur je brez dvoma najbolj narasla v letalski industriji, vstevši pri tem tudi raketno tehniko. Povečanje galvanskega ponikljanja pa ima svoj izvor v razvoju te tehnike v avtomobilski industriji.

Na splošno velja ugotovitev, da če bo poraba niklja naraščala tudi letos v takšnem tempu kot lani, potem bodo težave zaradi premajhne proizvodne zmogljivosti proizvajalcev ostale še v na prejšnjem letu.

K.